

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

228. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1933. évi október 6

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postataktak rékpénztári számlánk száma 12.174. — **HIRDETÉSEK** díja: hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegoldalón 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalón 9 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

DOLLFUSS ezerforintos sebe

Johann Strausz óta divat a bécsi valzer és a bécsi generálszós. Bármilyen történet Bécsben és Ausztriában, Európa az eseményt azon menten „osztrák” eseménynek mondja. Az „osztrák esemény” egészen más, mint bármilyen más európai esemény. A bomba a Dunakeringő ütemére robban és a revolver ravaszának csattanása közben mosolyos vicceket mesél a wiener nyárspolgár.

Nem veszik és nem vesszük komolyan a bécsi dolgokat. A „vörös” Bécs még hatalmának teljében sem koncolta fel a bankárokat és íme most a fehér Bécs „rettenetessége” még halványan sem hasonlít a Mussolini-féle fasizmus, vagy a német hitlerizmus bevezetésének külsőségeihez.

Még mikor elfeledkezik magáról, — mint legutóbb éppen tegnap — és merényletet követ el diktátora és kancellárja ellen, akkor sem úgy történik a merénylet, mint bárhol máshol Európában. Itt úgy történik, hogy megy a kancellár az utcán. Gyalog megy. A balkezét lóbálja, a jobb kezében aktatászkát szorongat. Mellette megy a kereskedelmi miniszter. Ugyancsak gyalog és ugyancsak aktatászkával.

Es jön a merénylő.

Az egyetlen szál árva detektiv nem ugrik hozzá és nem tapogatja ki a zsebeit. Fel sem tételezi a bombát, a tört, vagy a revolvért. A detektiv nem ilyesmikre való, hanem csak annyira, hogy a fiatalemberek kérvényeit az utcán összeszedje és átadja a kancellárdiktátornak, aki ott nyomban, az utcán, begyömészöli a kérvényt az aktatáskájába, a többi mellé.

Amíg a diktátor gyömöszöl, addig a merénylő lő.

Egyet lő, még egyet lő. A detektiv felől nyugodtan löhetné a harmadikat is. A detektiv agyában még nem tudatosodott, hogy „hohó, ez a kérvényező kis nyálás, ez egy Merénylő Ur”, ezt le kell fogni. A detektiv, a bécsi hekus, nem jutott a gondolkodás erkölcsi lejtőjén olyan mélyre, hogy alulról felfelé gondolkodjék. Hogy mindig a lealacsonyabb emberi indulatok kirobbanására álljon készenlétben. Hogy mindenkiről mindig csak a banditizmust tételezzon fel. A bécsi detektiv, ha ilyenkor nagyritkán megvillan a revolver csöve, előbb megölt az emberi jószágba és az állampolgári tisztességbe vetett hitét és csak azután cselekszik. Ehhez a fájdalmas operációhoz idő kell.

Stockinger ur, az más. Stockinger ur miniszter. A miniszter politikusokkal tárgyal, diplomatákkal, konferenciákon vesz részt és attasékat utasít. A miniszter már Bécsben is tudja valamennyire, miképpen kell minden cselekedet induló lendületéről is feltételezni, hogy az aljas és nemtelen.

Stockinger ur rávetette magát a kis nválasra és birkózott vele. A miniszter személynél. A miniszter személynél piszkolta be fenéket kezét. Nem tart a háta mögött e célra különítmenyeket és osztrákokat, mint ahogyan a nyugati és keleti, északi és déli miniszterek egész titkosrendőr osztrákokat állítanak annak a pillanatuknak védelmére, amely alatt a szoroson a kapu előtt megálló autótól a kapuig két lény távolágyra lévő védelmi berendezkedéséig jutnak.

Es még tovább: Dollfuss, mikor tegnap szabályosan megkapta a maga két golyóit, végre autóból szállt és elkocsizott a leközlebbi mentőállomásra. Nem a klinikára ment és nem telefonáltatta össze Bécs valamennyi sebészét és röntgenológusát, belgyógyászát és idegspecialistáit, hanem a mentőállomás segédorvosával kimosatta és bekötöztette sebeit.

Ugy bécsiiesen. Mosolyosan, egy kicsit stoikus filozófiával és hányiveti nemtörődömséggel.

Es este már a rádióban beszélt. Nem dörgött és nem fenyegetőzött. Egyszer sem mondotta, hogy „hetediziglenig”, meg hogy „szemet-szemért”, meg azt, hogy

Dollfuss sebei két nap alatt begyógyulnak

A merénylő és egész családja közismert nemzetiszocialista agitátorok

A merénylő mostoha apja dr. Günther, ismert osztrák író, a bátyja pedig agitációért már hathavi börtönt ült

A nemzetiszocialista-párt hat vezetőtagját, köztük egy egyetemi tanárt, letartóztatták

Az osztrák hadügyi kormány mozgósította a tiroli Heimwehrt

Bécs, október 5.

Európa közvéleménye örömmel és megnyugvással vette tegnap este a késő esti órákban tudomásul, hogy Dollfuss sebei nem veszedelmesek.

Dollfuss tegnap este már a rádióban is beszélt, hogy megnyugtassa Ausztria nagyon aggódó népeit. Röviden szólott, de minden szava megnyugtató és megnyugtató volt. Nem fenyegetőzött és nem vádolt egyetlen szóval sem. Elmondotta, hogy sebei ellenére is jól érzi magát és közölte, hogy orvosa megengeli neki, hogy már két napon belül ismét hivatalában legyen. Addig is azonban — és ez szinte mentegetőzésnek hangzott — a folyó és halaszthatatlan ügyeket lakásán

intézi el.

Beszéde végén kedélyesen megjegyezte, hogy ha a katona a háboruban ilyen könnyű sebet kapott volna, azt „ezerforintos” sebként dédelgette volna.

A merénylet híre, természetesen, a rádió-leadóállomások útján tegnap délután percek alatt elterjedt az egész világon. A táviratok százai árasztják el Dollfuss, a kinek szerencsés megmenekülése alkalmából szívből gratulálnak.

Feltűnő volt, hogy a táviratok között szinte elsőnek érkezett be Neurath német külügyminiszter távirata, aki Németország nevében fejezte ki szerencsekívánatait.

A Reichspost megállapítja, hogy Németország távirata meglehetősen megleghangú.

Ki volt a merénylő?

A merénylő — ezt az első pillanatban is helyesen állapították meg — az osztrák hadsereg kötelékéből elbocsátott katona. Az első jelentések szerint Dertil (a merénylő neve előbb Tertil, majd Bertil néven került a világsajtóba) azért bocsátották el a hadsereg kötelékéből, mert nemzetiszocialista volt és a hadseregben agitációs munkát végzett.

A tegnap éjszaka megjelenő lapok mind arról számolnak be, hogy a merénylő nemzetiszocialista érzelmű. Fej volt biztonsági miniszter, jelenleg alkanellár, ma reggel azonban jelentést adott ki, a mely szerint „a merénylőnek a nemzeti-

szocialista-párthoz való viszonyát és a merénylő és a párt közötti összefüggést nem lehet még megállapítani”. Ebből az alkanellári nyilatkozatból egyes jobboldali lapok sietve megállapították, hogy a merénylő nem nemzetiszocialista. Akadtak olyan lapok is, amelyek marxista érzelműnek állították be a merénylőt, holott az alkanellár nem azt vonta kétségbe, hogy Dertil nemzetiszocialista, csak azt, hogy a nemzetiszocialista-párt és a merénylő között összefüggést lehetne még találni.

A ma délutáni órákban azonban itt is eloszlott minden kétség.

A bécsi rendőrség főnöke, Seydel rendőrségi elnök ma hajnalban nagy apparátussal kezdett neki a nyomozásnak. Seydel mindenképp házkutatást tartott a merénylő családjánál és a házkutatásból a kapott vallomásokból a következőket szegte le:

Nemcsak a merénylő, hanem egész családja nemzetiszocialista érzelmű. A család tagjai a hitet azonban nemcsak vallják, hanem annak propagálásában aktív részt is vesznek. A családnak tagja dr. Günther Raymond osztrák író is, aki ismert nemzetiszocialista vezetőemher.

A merénylő egyébként kihallgatása során maga is azt vallotta, hogy véleménye szerint, Ausztriát csak mostohaapja, dr. Günther Raymond író eszméi menthetik meg és ezért lőtt bele Dollfussba. Dertil kijelentette azonban, hogy bár revolveres merényletet követett el a kancellár ellen, megölni nem akarta.

Egyébként a szolgáltatott vallomásokból kitétni, hogy

a merénylő bátyja, Dertil Kurt, aki szintén az osztrák hadsereg tagja volt valamikor, nemzetiszocialista agitációért már egy alkalommal hathónapi börtönt ült.

Azóta Dertil Kurt változatlanul a nemzetiszocialista-párt szolgálatában áll és sürűn megy át Bajorországba, nyilván azért, hogy onnan utasításokat vagy egyéb megbízásokat hozzon.

„a felforgató elemekkel szemben a kormány most már a kiméletlen erőszak fegyverével”. Mászt mondott. Azt mondotta hogy a sebek nem fájnak már és két nap múlva ismét a hivatalában dolgozik, de addig is — nehogy iskolakerüléssel méltóztatnék gyanúsítani, — otthon a lakásán elvégzi a restanciát. És a végén azoknak, akik aggódnak érte és szeretik a kis Milimetternich minden humorát, még viccet is mondott Dollfuss a rádióban.

— A háboruban boldog lett volna a katona, ha ilyen sebet kap. Az ilyen nagyszerű sebeket, mint az enyém, ezerforintos sebeknek hívták a nagy csatákban.

Szólt és Ausztriának a Lautsprecher előtt álló hatmillió polgára megnyugodva és derűsen vette tudomásul, hogy a Dollfuss elleni merénylet nem sikerült.

Es tegyük gyorsan hozzá: az Ausztria ellen irányuló merényletek egyike sem sikerülhet sohasem. A revolver golyója ostoba és az ostoba golyó találhat is. Egy pár milliméter és a borda helyett a szívet járja át. A golyó lehet, de az osztrák nép sohasem lesz ostoba.

Nyugalmán, felsőbbes bölcsességén, igaz és mélyről fakadt kulturáján megtorpannak a nyilak. Visszapattannak.

Ha náci az eszmé, ha bolsevik, ha a faji elmélet hive, ha a nemzetköziség apostola, nem megy át a vérbe és sohasem lesz egy vele. Nem járja a polkát, mikor az afrikai táncok a divatosak, de nem lesz afrikáivá, mikor egyszer Európában és európainak születt.

Most ő is a fasizmust járja, mert a kényszer és a guny a fasizmusra kényszeríti, de kényszeredetten járja és közben éppen ezért kigunyolja a fasizmust. Hozza a rendi, a tartományi és az államtanácsot, de nem ugry, mint a — négerék, ahogy a dudák ütemére ropják.

Csak így, így osztrákosan. Így strauszosan. Így beethovenesen, mozartosan, mosolyosan, humorral és felsőbbességgel.

A kis Dollfussért összedobban a szívük, mert volt és mert megmaradt a szívük. A nagy epidémiáktól elborzad a lelkük, mert nem bírja és mert tiszta a lelkük.

A megszedült világ diadalmában kőszöntötte Ausztriának a reakció és fasizmus karjaiba való beleomlását. Kár volt a nagy lelkesültségért: Ausztria nem omlik és nem omlott bele.

Ausztria csak a drótot türi, amelyen rángatják és ha lehet, megcsalja a gazdát, aki felettie korbácsot suhogtat.

Egy kis gunyos és fölényes fricskával diszkreditálja a nagyképi blöff patetikus talárját Dollfuss. Más diktátor nemzetiszocialista terrormerényletnek ordítaná ki ezt az alapjában véve aljas és rettenetesen embergyilkossági kísérletet. Dollfuss ellenben lekicsinyli és „ezerforintos” prima sebek csufolja.

Nem értékel, hanem leértékeli.

Nem veszi komolyan, hogy ne vegyék komolyan.

Még egy-két ilyen „elbocsátott katona bosszúja” és Dollfuss eléri, amit akar, eléri, hogy még azok „nem veszik komolyan az osztrák fasizmust, akik a tömegörület mámorában már-már tényleg karjaiba szédültek.

DETERIL SZEREPE A KATONASÁGNÁL

A merénylő előéletére vonatkozólag az Az Est bécsi munkatársa magányos mozaik is végzett. Ennek a nyomozásnak eredményét a budapesti Az Est szerda délutáni száma a következőkben közli:

— Dertil — mondja az Az Est — a katonaságnál nyílt nemzetiszocialista propagandát folytatott. Nemcsak a százada, hanem az egész zászlóalj tudta, hogy Dertil a nemzetiszocialista párt agitátora. Amíg Ausztriában nem volt tilos a nemzetiszocialista párt működése, Dertil a katonaságnál is nyíltan hangsúlyozta, hogy az eszme híve és amellett agitált, hogy bajtársai lépjenek be a nemzeti-szocialista pártba.

Annál az ezrednél, amelynél Dertil szolgált, egy „Barna Katonai Szövetség” is működött. Ennek a szövetségnek vezetője maga Dertil volt. Ebben a minőségében összedolgozott egy Sándor vezértéknevű katonával, akit féktelen agitációi miatt előbb csak más ezredhez helyeztek át, majd később végleg kizárták a hadsereg kötelékéből.

A harmadik gyalogezredben, ahol Dertil szolgált, a merénylőt tartották a nemzetiszocializmus legelkessebb agitátorának. Dertil a tisztek tudta és azok hátmögött röpiratokat és könyveket csempészett be a kaszárnnyába. A röpiratokat terjesztette, a könyveket pedig árusította.

A volt osztrák nemzetiszocialista párt hat vezérét letartóztatták

Seydel rendőrfőnök nemcsak a merénylő és családja ellen vezető a nyomozást hanem széleskörű nyomozást indított annak megállapítására is, hogy vajjon a merénylő és a földalatti menekült osztrák nemzetiszocialista párt között nem állott-e fenn összeköttetés.

Még az éjszaka és ma hajnalban a rendőrség rengeteg nemzetiszocialista vezetőnél házkutatást tartott. A rendőrségnek ugyanis az a meggyőződése, hogy az esetet nem szabad egy elbocsátott katonának bosszújának tekinteni, hanem fel kell tételezni, hogy a büntetett elkövetésében segítőitársai is voltak.

De nemcsak Bécsben, hanem a többi tartományokban eddig összesen nyolc egyént tartóztattak le, akikről kiderült, hogy a merénylővel személyes összeköttetést tartottak fenn.

Ma délután vett bécsi jelentés szerint a déli órákban a volt osztrák nemzeti-szocialista-párt hat előkelő vezérét letartóztatták.

A rendőrség egyelőre a neveket nem adja ki, csak annyit közöl, hogy a hat vezér között egy egyetemi tanár is van.

Bécsben a kormány riadókészültséget rendelt ugyan el, de ez a nagy óvintézkedés teljesen feleslegesen látszik, mert az osztrák főváros teljesen nyugodt.

Késő délután vett jelentéseink szerint a tiroli Heimwehrt ma délután mozgósították.

DOLLFUSS SZÜLETÉSNAPI AJÁNDÉKA ÉS AZ OSZTRÁK HIVATALOS POLITIKA ÁLLÁS- PONTJA

A ma délutáni bécsi lapok fájdalmas rezignációval állapítják meg, hogy Dollfuss éppen ma, a merénylet másnapján töltötte be 41. évét. Dollfussnak ma van a születésnapja és a merényletet tegnap követték el ellene.

A bécsi lapok nagy melegséggel írják a kancellárról és sejtetni engedik, hogy az osztrák kormány nem akarja a „merényletet” felfujni.

A kormánynak nagyon kellemetlen, hogy a merénylő valóban nemzetiszocialista agitátor és hogy, míg mostohaapja egyike a volt nemzetiszocialista-párt egyik legelkessebb vezéreinek, addig bátyja már börtönbüntetést is ült állami és társadalmi rendet felforgató agitáció címén.

A kormány jobban szeretné, ha Dertilről nem derülne ki, hogy összeköttetésben állt a földalatti náci-párttal, mert ebben az esetben nem kellene a nemzetiszocialistákkal szemben eljárni és így az a félig-meddig lenyugodott helyzet, amelyet a keresztényszocialista-fasiszta diktatura proklamálása teremtett, állandósulhatna. De, ezenfelül, már csak azért is kellemetlen volna a kormánynak, ha a merénylő és a náci-párt kapcsolata igazolódna, mert ebben az esetben a külföldnek azt kellene hinni, hogy a diktatura ellenére is Bécsben a polgárháború előszelje fújnak.

Ma délután egyébként a merénylőt a rendőr-orvosok is megvizsgálták és megállapították, hogy teljesen épelméjű és így ettől felelős.

Mozgósították az amerikai tengeri haderő egyrészét

Leverik a kubai kommunista forradalmat

Washington, október 5.

A kubai forradalom legújabb fejleményei nagy nyugtalanságot idéztek elő az Egyesült Államokban. Az amerikai kormány csendes szemlélő volt mindaddig, amíg azt lehetett remélni, hogy az új kormányalakulatok valamelyike biztosítja Kubában a rendet és a nyugalmat. Ugy látszott, hogy San Martin (lnök és Battista hadseregparancsnok urai lesznek a helyzetnek.

Az utóbbi napokban azonban egyre nagyobb erővel lépnek föl a kommunisták és emiatt napirenden vannak az utcai harcok. Az Egyesült Államok kormánya most már nem nézheti tétlenül a vérengzést s amennyiben Battista sem tudja biztosítani a rendet, közbelép.

Magánjelentések szerint Washingtonban amiatt van nagy nyugtalanság, mert Battista hadtestparancsnok újra nagyon kacérkodik a kommunista mozgalommal.

A legújabb hírek kiegészítik a washingtoni jelentést.

Ezek szerint az amerikai tengerészeti minisztérium intézkedett, hogy a Virginianban és Haitiben levő nagy hadihajók több ezer sorkatonasággal álljanak utra készen.

A Wyoming nevű cirkáló, amelynek a fedélzetén 660 tengerész van, már utnak is indult.

MEGKERÜLT AZ ELNÖK

Legutóbbi lapszámunkban jelentettük, hogy hétfőn délután a vérengzések miatt megborzadt spanyol nagykövet nem találta meg San Martin elnököt, akit közbeépésre akart felkérni. A nagykövet sikertelen kísérlete nyomán aztán elterjedt a hír, hogy San Martin elnök sebesülten az egyik kórházban fekszik s valószínűleg fogságban tartják esetleg a kommunista felkelők, vagy talán maga Battista, a hadseregparancsnok.

Mára kiderült, hogy mi történt az elnökkel. San Martin az egyik kórházban látogatta meg, ahol sebesült katonák feküdtek. A kórházból való távozásakor aztán eddig még ismeretlen tettesek merényletet kíséreltek meg ellene. Az elnök már autón ült s így a merénylők célt tévesztettek. Többször lőttek, de egyetlen golyójuk sem talált. Az elnök után haladó autót néhány lövés érte, de az utasoknak ezen a kocsin sem történt bajuk.

A merénylet után az elnök kerülő utakon hajtott haza autójával s így egy ideig az elnöki palotában valóban nem tudták, hogy tulajdonképpen hol is van és mi történt vele. A merénylet híre viszont elterjedt s így alakult ki a merényletből és a kórházlátogatásból az a jelentés, hogy San Martin az egyik kórházban sebesülten fekszik.

A csehszlovákiai német egység felbomlása

A Szudétánémetek Szövetsége maga mondta ki a feloszlást

Prága, október 5.

A csehszlovákiai Szudétánémetek Nemzeti Szövetsége kimondotta a feloszlását, szabadá téve az utat minden szudétánémetnek arra, hogy ahhoz a politikai párthoz csatlakozzék, amelyhez akar.

A csehszlovákiai németek ereje és politikai súlya nagyon nagy volt, amit mutat az is, hogy a koalíciós kormányt náluk nélkül nem lehetett megalkotni. A német Nemzeti Szövetség, mint politikai pártalakulat is erős és egységes volt s így most az önmaga feloszlását elrendelő határozat óriási meglepetést okozott.

A Nemzeti Szövetség vezetősége egyébként a feloszlást kimondó határozatot indokolja is. Ez az indoklás súlyos támadás a cseh kormánnyal szemben, amennyiben hírül adja, hogy

a feloszlást a kormány részéről várható feloszlató rendelet megelőzésére kellett kimondani.

Ennek az indokolásnak az alapja az a kisebbségellenes hajsza, amit a cseh kormány újabbán a németek ellen is megkezdett, mert ezek nemrégiben Hlinka pártja mellett nyilatkoztak. Vannak azonban olyan magyarázatok is, hogy

a nemzetiszocialista mozgalom az eddig legnyugodtabb szudétánémetek között is annyira elterjedt, hogy a Nemzeti Szövetség a nyílt pártszakadástól félt s azért inkább maga adta meg a lehetőséget arra, hogy a nemzetiszocializmus felé huzódó tagok beléphessenek a nemzetiszocialisták pártjába, anélkül, hogy a nyílt szakadás megtörténne.

E magyarázat szerint a párt, a kormány és közte keletkezett, egyébként elég súlyos ellentétet csak alkalomnak használta fel. Ezek a vélemények nem tartják valószínűnek, hogy a prágai kormány a szövetség feloszlását megkísérteni merete volna.

Egészen példátlan a Banque de Paris eljárása a román kincstárral szemben

A más rendelkezéssel odajuttatott pénz
megtartása közönséges sikkasztás

A belpolitika eseményei

Bukarest, október 5.

A politikai életnek kimagaslóan legnagyobb eseménye a román kormánynak és a világszerte ismert párisi nagybanknak, a Banque de Paris et des Pays-Bas-nak a konfliktusa. Mint ismeretes, ez a bank, amelyen keresztül a román kormány a külföldi hitelezőknek fizetni szokott, visszatartotta azt az összeget, amelyet a román kormány a külföldi adósságok október elseji esedékességének 20 százaléka képpen a pénzintézethez befizetett azaz, hogy a summát a bank a hitelezőkhöz továbbította. A Banque de Paris ezt a továbbiást megtagadta, ehelyett az összeget külön számlán „blokkálta”, lefoglalta.

A román kormány táviratilag tiltakozott a bank eljárása ellen. A pénzügyet a blokkálást, hírek szerint, a következőképpen indokolja:

Miután a román kormány és a külföldi hitelezők között semmiféle megállapodás nincsen, ennél fogva a bank nem teljesíthet részleges fizetést, hanem arra lenne kényszerítve, hogy a külföldi hitelezőknek egészében nyújtsa át követelésüket, egészen addig, amíg a 20 százalékos befizetés kimerül. Így csak a bank apjának pénzt, akik előre jelentkeztek, azok pedig, akik a 20 százalék elfogyása után keresnek fel a bankot, nem jutnának egyetlen fillérhez sem.

Ezzel az indoklással szemben mértékadó tényezők a következőképpen látják a helyzetet:

A Banque de Paris et des Pays-Bas az 1929-es és 1931-es román kölcsönök kibocsá-

tói közé tartozott s lehet, hogy a hitelezőkkel szemben kötelezettséget vállalt. A bank a román kölcsönökben közvetlenül is erősen érdekelve van. Itt lehet valahol a „blokkálás” nyitja. A bank nyilván meg akarja tartani a summát. Így legalább követeléseinek egy részét biztosítva látja.

Ha a helyzet tényleg így áll, akkor a konfliktus, amely példanélkülinek látszik, rendkívül súlyos következményeket vonhat maga után.

Ugyanis a román kormány a „blokkálást” ez esetben bünygyi jellegűnek ítélné, azaz a blokkálás és a sikkasztás kritériumait igyekeznék összeegyeztetni.

BONYODALMAK

A blokkálásnak egyébként bonyolult változatai következhetnek be. Lehetséges az, hogy a hitelezők végső fokon elfogadják a román kormánynak azt az ajánlatát, hogy követelésükből 20 százalékot kapjanak meg. Ez esetben a bank kénytelen lesz a szóbanforgó összeget a hitelezőknek kifizetni.

De ha a hitelezők nem fogadják el a 20 százalékot?

A kérdésre egyelőre lehetetlen válaszolni. A szóbanforgó összeg egyébként 8 millió 365 ezer francia frank. Tehát körülbelül 60 millió lej.

A FINANCIAL NEWS

című ismert angol pénzügyi szaklap legutóbbi számában élesen támadja a román pénzügyi kormányzatot a transzfermoratórium miatt

Az erdélyi kisebbségi probléma a Népszö- velség előtt

Genf, október 5.

A Népszövetség hatodik főbizottságának keddi ülésén Baranyai magyar delegátus tartott hosszú beszédet a kisebbségvédelem kérdésében. Eléggedetlenségét fejezte ki a kisebbségi panaszok elintézési módja fölött, kihangsúlyozván, hogy a Madridban elfogadott eljárás mód elméletben ugyan hozott némi eredményeket a kisebbségek javára, ezek azonban a gyakorlatban nem jelentenek semmit.

Erdély kisebbségeiről is beszélt. Kijelentése szerint Erdélyben akkora a kisebbségek elkeseredése a Népszövetség kisebbségi ügyvitelére miatt, hogy ott már nem is tartják érdemesnek a petíciózást.

Javasolja, hogy miután annyiféle kérdés tárgyalására és megoldására alakítottak már külön bizottságokat, alakítsanak egyet a kisebbségi kérdés tárgyalására is. Rámutatott arra, hogy a romániai magyar kisebbségeknek az iskolakerelmek és a magyargyalázó tankönyvek miatti panaszát a határozat szerint közzé kell tenni a Népszövetség hivatalos lapjában. Ez eredmény ugyan, de csak látszólagos eredmény, mert, — sajnos, — maga a panaszt nem is terjesztették a tanács plénuma elé.

A zsidókérdéshez szerdán délelőtt Ormsby-Gore angol kiküldött szólott hozzá a kisebbségi kérdéssel foglalkozó bizottság ülésén. Az angol delegátus kifejtette, hogy a fajiság elvének érvényesítését bármely kormányrendszerben képtelenségnek és elutasítandónak tartja. Az angol világbirodalom például azonnal felbomlana, mihami a fajiság elvét akarnák érvényesíteni a kormányzásban.

Ettől függetlenül azon az állásponton van, hogy amennyiben a zsidóságot valamelyik állam nem veszi be a maga nemzetébe, úgy föltétlenül biztosítani kell ennek az államnak a kisebbségi jogokat a zsidók részére is. Szükségesnek tartja tehát, hogy az 1922-es kisebbségi határozatokat mindenütt érvényesítsék a zsidó kisebbségek javára és védelmére is.

Egy aradi ifjú lovag hirtelen eltűnése

Arad, október 5

Az aradi éjjeli élet egyik általánosan ismert alakja, Valeanu Aurél fiatal vár-megyeházi tisztviselő váratlanul eltűnt a városból.

Az eltűnés mögött állítólag egy sikkasztási ügy húzódik meg. Valeanu pénztárosa volt valamelyik magánegyesületnek. Ez egyesületben néhány nappal ezelőtt váratlan rovacsoflást tartottak és nagyobb hiányokat fedeztek fel. A fiatalember kétségbeesetten futkosott barátaihoz, segítséget kérve tőlük, de senki sem állott rendelkezésére.

A megyeházán, ahol Valeanu szintén kezelt pénzeket, most folyik a vizsgálat annak a megállapítására, hogy vajjon a fiatalember nem zsebelt-e el illetéktelen összegeket?

**TENISZ-, FUTBALL-,
ATHLÉTIKAI** felszerelések
jók, olcsók:
TRITSCH Sportüzletében,
Brassó, Kolostor-utca.

A Kronstädter Zeitung már megint nagyon zsidózik

Bizonyos civilizációs érzék arra kényszerít bennünket, hogy megválogassuk, kivel álljunk szóba, kivel vitatkozzunk, kivel hadakozzunk.

Ezért a „Kronstädter Zeitung” című, meglehetősen vigasztalan brassói sajtótermék csatározási szándékainak csak ritkán, végső szükség esetén állunk elébe. Elvégre senki sem igényelheti azt tőlünk, hogy a faji ájulásban leledző lapocskák kétségtelenül üzleti jellegű felhőrdüléseit sorba megoálaszoljuk, visszaautsítsuk, vagy éppen leleplezzük.

Élég, ha ritkán, egy-egy kirívóbb kronstädter megnyilvánulás kapcsán mutatunk rá ennek a nyomtatványnak eszmei és erkölcsi színvonalára.

Tegnap számunk első oldalán bukaresti és budapesti jelentések nyomán megírtuk azt, hogy Dollfuss osztrák kancellár ellen egy Dertil nevű fiatalember, akit nemzetiszocialista izgatás miatt elbocsátottak a hadsereg kötelékéből, merényletet követett el.

Mit válaszolhat erre egy faji, de semmire sem feji alapon üzletelő lapocskák?

Ime, szösz szerint a Kronstädter Zeitung megjegyzése:

— Ezzel szemben a sajtó egy része, közöttük az itteni zsidó Brassói Lapok is, azt jelentik, hogy a merénylő nemzetiszocialista.

Ennek a széljegyzetnek ostoba és kulturálatlan, egyben teljességgel megalapozatlan felekezeti oldalvágásra nincs mit felelni. A Brassói Lapok, mindenki tudja, nem zsidó lap, hanem harcias kisebbségi magyar orgánus, amely egyetemes emberi célokért küzd. Ezt tette akkor is, amikor dr. Fritz Theil ur, a Kronstädter Zeitung főszerkesztője még radikális volt s mint ilyen, igyekezett magának kis politikai karriert kiverkedni. Ezt teszi ma is, amikor dr. Fritz Theil ur átlövagolt a hitleri konjunkturába. S ezt fogja tenni holnap is, amikor dr. Fritz Theil ur... ugyan, kedves Theil mester, hol fog maga állást foglalni holnap?

Ennyit, ami a műveletlenségre és izetlen ségre tartozik.

Ami pedig az újságírói lelkiismeretesség, helyesebben a Kronstädter Zeitung nyílt és megdöbbentő hamisítását illeti, a következőket kell, leleplezzészerűen, megállapítanunk:

Nemcsak a Brassói Lapok és nemcsak a sajtó egyrésze, hanem — az összevissza hazudozó, vidéki fajvédelmi újságoskákától eltekintve — a világ összes lapjai egyöntetűen megírták azt a tényt, hogy Dertil, a merénylő, nemzetiszocialista izgató.

Az Adeverul cikkének például így hangzik a címe:

„A merénylő hitlerista.”

A Lupta, noha a nemzetiszocializmussal rokonszenvező kormány félhivatalos lapja, szintén kiáltó címben szögezi le, hogy Dertil nemzetiszocialista.

A „Reichspost”, az osztrák keresztényszocialista párt világszerte ismert és elismert hivatalos lapja, a merényletről szóló tudósításban többek között a következőket írja: „Dertilt az osztrák hadseregből nemzetiszocialista izgatás miatt kizárták.”

A „Neues Wiener Tageblatt”, Bécs konzervatív világslapja, így ír: „Értesüléseink szerint Dertil nemzetiszocialista agitátor.”

A „Le Temps”, a francia kormány külügyi hivatalosa és a földkerekség egyik legelőkelőbb, legmegbízhatóbb újságja, a merényletet nemzetiszocialista aknamunkának tudja be. A budapesti lapok egyöntetűen leszögezik azt, hogy a merénylő náciagitátor. „Az Est” szerda délutáni száma többek között megjegyzi:

„Nemcsak Dertil százada, hanem az egész zászlóalj is tudta azt, hogy a fiatalember nemzetiszocialista agitátor, aki a röpiratokat háztársakban csempészte a katonák közé.”

Scheidt, a bécsi rendőrfőkapitány, — remélhetőleg, van olyan illetékes, mint a Kronstädter Zeitung kamélonja, — megállapította, mint a legújabb jelentések mondják, hogy Dertil a katonaságnál az izgatás lelke volt. Családjának minden tagja náci párti. Bátyját, Kurtot, nemrégiben hathónapi börtönrre ítélték.

★

Nos, folytassuk-e tovább az adatok felsorolását?

Felesleges lenne. Ezzel szemben fel kell vetnünk a kérdést, hogy a Kronstädter Zeitung tévedett-e, vagy tudatosan hamisított?

Nos, a felelet egyszerű: Hamisított!

Ugyanis a Kr. Z. külpolitikai híreit ugyanabból a forrásból nyeri, mint mi: a budapesti „Dunaposta” távirati iroda után. Ez az iroda, nem lehet titok, konzervatív természetű vállalat, amelynek a Magyar Távirati Irodával és így közvetve a magyar kormányzattal való kapcsolatai közismertek.

A „Dunaposta” a merényletet táviratilag közölte a Brassói Lapokkal és a Kronstädter

Minden képzeletet felülmúló tüzvész Los-Angelesben

Egész utcásorok állnak lángtengerben

Los Angeles, október 5.

Kalifornia fővárosában, Los Angelesben hatalmas tüzvész dühöng. Az eddig beérkezett és meglehetősen hézagos jelentésekből is látható annyi, hogy a tüzvész minden elképzelhető méretet meghalad.

Londonon keresztül továbbított jelentés szerint a tűz a város parkjában álló mutatványos fabódék között keletkezett.

Ezek a bódék egészen fából vannak s ez magyarázza meg azt, hogy a tűz hamarosan elterjedt s aztán a nagy hőségben kicsepott a parkból a közel utcáskorra is.

Ebben a pillanatban egész utcásorok állnak már lángtengerben, amit mutat az is, hogy a jelentés szerint 4000 tüző dolgozik minden erejét megfeszítve, hogy gátat pessen a katasztrófa továbbterjedésének.

A kár felbecsülhetetlen. Halott is sok van.

A jelentés eddig hatvan halálos áldozatról és 15 súlyos sebesültről tud.

A város polgári és katonai hatóságai állandóan a helyszínen tartózkodnak, a veszélyeztetett területet pedig katonaság vette körül, hogy a tüzők munkáját megkönnyítse.

Ujból folytatják a lipcsei Van der Lubbe per tárgyalását

Dimitroff megveretése és Torgler szerepe a mai tárgyalás anyaga

Lipcse, október 5

Néhány napos szünet után ma délelőtt tíz órakor folytatták Lipcseben van der Lubbe és társainak bűnpertét.

Lubbe láthatóan jobb színben van, mint legutóbb és valamivel élénkebben ül a vádlottak padján. Arról, hogy „jobban és többet” beszél is e majd, a bíróságnak még nem volt alkalma meggyőződni, mert a mai nap nem az övé, hanem Torgler kommunista képviselőé.

A tárgyalás elején az elnök bejelentti, hogy külföldről táviratot kapott, amelyben közlik vele, hogy Dimitroff bolgár vádlottat egy rendőrtiszt súlyosan bántalmazta. Ez a távirat azt kéri az elnöktől, hogy védelmezze meg ennek a vádlottnak testi épségét.

Az elnök e sürgöny hatása alatt elsőnek Dimitroffot állítja a bíróság elé. — Meg kérdezi tőle, hogy igaz-e az, hogy az egyik rendőrtiszt bántalmazta. Dimitroff előadja, hogy a pénteki tárgyalás déli szünetében egy bulgáriai ügyészszel beszélgetni kezdett, mire az egyik rendőrtiszt őt kidobta a teremből.

A rendőrtiszt áll ezután a bíróság elé, és elmondja, hogy Dimitroff szabály- és törvénytelenesen egy bolgár civil emberrel beszélgetni kezdett. Ő felszólította,

hogy ne beszéljen vele, ezután, anélkül, hogy bántalmazta volna, kivette a teremből.

Torgler kommunista kihallgatása következik. E kihallgatásról szóló tudósítás nagyon hézagos. Nem adja elő folyamatosan, hogy milyen ténykörményekre hallgatták ki a birodalmi gyűlés volt képviselőjét.

Az egyes vett kérdéseket és feleleteket az alábbiakban adjuk:

Elnök: Találkozott Ön valaha is Van der Lubbeval?

Torgler: Igen. Ebben az életben egyetlen alkalommal találkoztam vele.

Elnök: Meddig volt Ön február 27-én a Reichstag épületében?

Torgler: Este 20 óra 15 perckor mentem ki az épületről.

Elnök: A vizsgálat megállapítja, hogy Ön visszatért az épületbe és duzzadt volt az aktatáskája.

Torgler: Az épületbe nem tértem vissza, de az aktatáskája tényleg mindig duzzadt: sok újságot szoktam benne tartani.

Az összefüggés és a folyamatos részletjelentés hiányzik és így a vádlott váilomásáról ma még tisztaképet nyerni nem lehet.

A Balkán-államok megunták az „idegen” befolyást

Megjött a nagy királytalálkozó: Boris és Sándor királyok között

Bulgária a királylátogatás ellenére sem lép be a kisántantba

Szófia, október 5.

Az első nagy király-találkozó ma délelőtt lezajlott.

Sándor szerb király hajója befutott a Várna melletti Euxinográdba. A Dobrovnik nevű cirkáló kikötött és Sándor király bolgár földre szállt.

A hajó megérkezése és a király partralepése alkalmával már jelen volt Boris bolgár király, aki a királyi vendéget nagy és ünnepélyes fogadtatásba részesítette.

Az ünnepélyes fogadtatás után a két királyt kísérete magára hagyta. A két uralkodó az euxinográdi trópusos kertben fel és alá sétálva ezután hosszan beszélgettek.

Természetesen erről a bizalmas királyi megbeszélésről hivatalos jelentést nem adtak ki. Az az egyetlen hivatalos jelen-

tés, amelyet ennek a találkozóknak ügyében a bolgár távirati iroda kiadott, azt mondja, hogy a királytalálkozóknak egyáltalában nem volt politikai jellege.

A bolgár távirati iroda ezzel kapcsolatban közli még, hogy a jugoszláv királyi pár még a találkozás estéjén tovább utazott Istambul felé.

Ha a távirati irodák szűkszavúak is, annál hangosabbak és többet beszélnek a bolgár politikai körök. Nyíltan beszélnek Szófiában, hogy ennek a király-látogatásnak az volt a nem is rejtett célja, hogy Bulgária lépjen be a kisántantba. Volta-keppen Herriot sem akart egyebet, amikor legutóbb Szófiába ellátogatott és Sándor király sem ért el többet, mint amennyi Herriotnak — nem sikerült.

Genfben ma délután már egy olyan

állást.

Tudatosan és az újságírói erkölcs szége rére.

Két merénylet zajlott le.

Kedden az egyik. Egy náciügény Dollfuss ellen.

Szerdán a másik. Egy sajtóügény az újságírói becsület ellen.

Szerencsére, a szerdai merénylet olyan jelentéktelen és komolytalan, hogy ez a becsület nem szenvedhet tőle érzékeny sebet.

nyilatkozat is cirkulált, amelynek megbízhatóságában nincs okunk és jogunk kételkedni. E genfi jelentés szerint maga a bolgár miniszterelnök, Muschanoff nyilatkozott, aki kijelentette, hogy

Bulgária nem akar sem a 'örök-görög, sem pedig a kisántant szövetségébe lépni, mert meg akarja függetlenségét tartani.

Bulgária — mondotta a miniszterelnök — annak ellenére, hogy senkivel sem köt szövetségi viszonyt, továbbra is fenn akarja tartani a baráti viszonyt, amit az is bizonyít, hogy még a bolgár-jugoszláv viszonyt is kielégítőnek kell tekinteni. A miniszterelnök szerint az országnak a szerbekhez való viszonya meg jobban meg szilárdulhatna, ha Jugoszlávia fokozottabban tiszteltben tartaná a macedóniai bolgárok jogait.

Ugyanekkor és határozottan célzatosan a belgrádi Pravda élesen támadja az olasz Duna-tervet, amely, szerinte, a kisántant ellen irányul. Annak bizonyítására, hogy a Mussolini terve kétséget kizáróan a kisántantállamokat sérti, a Pravda felhívja, hogy Mussolini a tervet a kisántant külügyminisztereivel nem is közölte, hanem azok a tervről csak a sajtóból értesültek.

A belgrádi sajtó ettől függetlenül nagyon nagy jelentőséget tanúsít a két király találkozásának és azon a véleményen van, hogy ez a találkozó történelmi jelentőségűvé egyszer igazán csak akkor emelkedik, ha Boris király Károly román királlyal is találkozik.

A BALKÁN-ÁLLAMOK MEG AKARNAK SZABADULNI AZ „IDEGEN” BEFOLYASTÓL

Az európai és főképpen a balkáni sajtóban egyre erőteljesebb hangon azt hallani, hogy

a Balkán-államoknak elégük van az „idegen” befolyásból.

Ez alatt az idegen befolyás alatt nemcsak a francia felülmúlását, hanem az olasz protektorátusi hajlandóságot is érteni kell. Ezek szerint a lapok szerint a Balkán-államok el vannak tőle arra, hogy az idegen befolyástól megszabadulnak.

Nem riadnak vissza ezek az államok attól sem, hogy ha kell, a fagyvert válaszszák, de felfogásunknak jobban megfelelne a békés megállapodás.

A Vreme ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a balkáni államok megállapodásának beláthatatlan politikai következményei lehetnek.

Miért tilos Magyarországon a horogkereszt

Budapest, október 5

Jelentettük, hogy a magyar bellügyminiszterium rendeletileg megtiltotta Magyarországon területén a horogkereszt jelvények viselését és zászlók használatát. A rendeletnek megjelent az indoklása is, amely szerint a horogkereszt benne van a jelenlegi németországi államcímekben s így megengedhetetlen az, hogy egy idegen állam címerét Magyarországon mint politikai pártjelvényt használják.

A magyarországi nemzetiszocialisták erre egy határozatot, hogy nem a „német” horogkeresztet választják jelvényüknek, hanem azt a bizonyos nyilban végződő horogkeresztet, amely szerintük Nagy Lajos király néhány címerpajzsában látható.

Téma a közéleti szavalókórusnak

POP ILEANA NE NEVESSEN

Csak egy mindennapi tévedés, de benne sűr minden fájdalomunk és szomorúságunk, noha Pop Ileana szegény nem is kisebbségi

Szatmár, október 5

Pop Ileana 19 éves cselédleány egy aranygyűrűt lopott.

Egyszerű ártó mondat, anélkül azonban, hogy az állításra mérget mernénk venni. A cselédké s a gyűrűcské büntetőjogi vonatkozásai mindig bizonytalanok voltak. Elgurult az aranykarika. A Marcea lopta el. Hiányzik a mellű. A Juli lehet csak a tolvaj. Szent Isten, hol van a nyakékem? Majd kivallja maga, Boris fiam, a rendőrségen...

A rendőrség csodálatos intézmény még az elszánt és öntudatos városi lény számára is. Hát még az ostoba falusi virág!... Igen, kivallja. És reszketegen aláírkantja azt a misztériumot is, amelynek „Proces Verbal” a neve: Pop Ileana.

Másnap szuronyos rendőrök fogják közre és átkísérik az ügyészségi fogházba. Cellát keresnek ki a részére és elrendelik a harmincnapos vizsgálati fogságot. Ezt meghosszabbítják újabb harminc nappal. S újabb harminccel.

A cella, ez általános körtűnet, zsúfolva. Pop Ileana érdekesítő társaságba kerül. Egy megrögzött zsebtolvaj. Három idősebb és két fiatalabb démon. Egy javíthatatlan kerítő. Két... nem érdemes mind felsorolni.

Néhány hónapot ül közöttük, teljesen kicsiszolódik, furfangos és ravasz lesz, lekopik róla az erkölcsi máz, prostituálttá válik, mielőtt a mesterséget még gyakorolta volna.

Azután váratlanul szabadlábra helyezik. Az igazságszolgáltatás melete túllassu. A főtárgyalást huzzák-halasztják, az előrelátható büntetés sokkal kisebb, mint ameddig a vizsgálati fogság tartott. Tehát el kell bocsátani.

Szóval Pop Ileana elhagyja a szatmári fogházat. Lehet hogy jelenleg valahol Bukarestben szolgál. Vagy Konstancában maltert kavar valamely házépítésnél. Esőtleg szomorú örömházak magyaráján pirul fiatal teste. Vagy talán már kórházban fetreng, megmérgezve és elgye.

Sejtelmünk sincs róla, mi történt vele. Csak annyit mondhatunk, hogy a börtönből egészségesen elbocsátották s azóta nyomavészett. Ebben a cikkben nem találkozunk vele többet az olvasó.

A FŐTÁRGYALAST

természetesen kitérték.

Előzetesen a szatmári törvényszék ártírt a pusztahidegkuti csendőrségre, hogy Pop Ileanát a gyűrűlopási ügyben megtartandó igazságügyi eljárásra állítanak elő.

A csendőrség szintén igen jeles intézmény. Nem kevésbé jeles, mint a rendőrség. Pop Ileana 19 esztendő cselédleányt elő kell állítani? Helyes. A parancs habozás nélkül teljesítettik.

Hajnaltávást zsandárok jelennek meg az egyik falusi házacska előtt és körreforgják Pop Ileanát. Aki azonban ezúttal nem 19, hanem 45 éves.

Nagy kor.

Városon kevésbé. Sőt, bizonyos körülmények között ifjuságnak lehet nevezni. Negyvenötötől felfelé, a kellően gondozott városi hölgynek külön bája alakul ki. Veszélyes és vonzó időszak.

Falun ellenben 40-en felül már a vénség kezdődik.

Ezt tudjuk mindannyian. A föld, a munka, a fogyatékos higiénia; a gyermekáldással kapcsolatos biblikus engedékenységre öregitenek. Fialat nők ugy néznek ki, mint nagymamák nagyanyja. Elgyűttek, töpörödöttek, meghajoltak, fardadtak.

A falu összefut, amikor a 45 éves vénasszonyt maguk közé rántják a csendőrök. A házból ijedt emberek rohannak elő. Rokokok. Kétségbeesetten, könyörögve tiltakoznak.

— De hiszen nem tett semmit sem...

— Naccságos őrmester ur...

A vétó, természetesen, nem használ. Az írás beszél, kutya ugat.

— Pop Ileana pusztahidegkuti cselédleány, gyűrűlopás vádjával terhelve, clóállítandó a szatmári törvényszékre! — mondja az egyenruhás hivatalosság.

Az öregasszony felsír:

— De én nem vagyok cselédleány...

A rokonok rádupláznak:

— És nem pusztahidegkuti, hanem akasztási... csak látogatába jött ide...

A szomszédok is a nő védelmére kelnek. Végül a csendőrség elfogy a türelme. Hátbalóki Pop Ileanát, noszogatja, előre-öztökéli, ráförmed, el is káromkodja magát s a menet elindul a faluból a város felé.

HOSSZU AZ UT,

csomó csendőrök esik közbe. Az öregasszonyt gyalog kísérik őrsről őrsre.

Nincs pihenés. Egyik faluból ki, a másikba be.

Mire a harmadik őrhöz ér, büne már fantasztikusan kitérbeleyesedik. Javíthatatlan tolvaj. Becstelen lotyó. Persze, nem követett el semmit!... Mindegyik azt mondja.

Tényleg, mindegyik azt mondja.

Kíméletlenek vele, ami érthető is, mert a csendőr a bűn üldöző és fenyegető szerve, emberi vagy filozófiai magaslatokig nem emelkedik tehát fel a gyarló halandók botlásaival kapcsolatban. J5' meghajszolják a 45 éves vénséget. Kivérzik a lába. Megdagadnak az ikrái. Kiduzzadnak a viszerei.

Háromszor össze is esik. Felicsolják

és tovább.

Végül, félholtra gyötörve, megérkezik.

A TÖRVÉNYSZÉK ELŐBE,

amely kegyesnek és engedékenynek mutatkozik.

— Tehát nem 19 éves?

— Negyvenöt multam, kezilcskolom.

— És nem pusztahidegkuti?

— Dehogya vagyok én pusztahidegkuti.

— Hát, ez esetben, jó asszony, szabadlábra helyezük.

Már botorkál is kifelé a törvényszék kapuján. Arcán, legyen bármily összetört is, tulvilági boldogság ragyog.

*

Alapjában ez a mosoly az, ami ellen tiltakozni akarunk.

Mert az, hogy a hatóság téved, — Szatmáron, rövid időn belül harmadszor talpaltatnak már a megyén végig ártatlankat — még hagyján. S az, hogy e talpaltatás alapján súlyos büntetés, mielőtt még a törvény határozná, az is hagyján.

Ellenben az, hogy eszelős boldogsággal tombolunk kell afölött, hogy kálváriánk

Borzalmas malária-járvány Kínában

A betegség egyes vidékek lakosságát teljesen kiirtja, ha gyors segítség nem érkezik

Peking, október 5.

A szerencsétlen kínai birodalomra újabb veszedelem zúdult.

A Honnan tartományban működő vöröskeresztes bizottság kiadott jelentése szerint

a kínai maláriajárványának eddig egyedül ebben a tartományban 80 ezer halottja van, a betegek számát pedig nem

is lehet nyilvántartani.

A vöröskeresztes bizottság szerint a járvány már olyan katasztrófális méreteket öltött, hogy amennyiben rövidesen nem kapnak gyógyszer és orvosi segítséget, egy a tartomány lakosságát a malária nem megtizedeli, hanem esetleg egészen kipusztítja.

A vöröskeresztes bizottság most a külföldhöz fordul segítségkérésével.

Hogyan születik az államellenes bűncselekmény

Az ügyész, aki a vádlott felmentését kénytelen kérni és mégis megalázóan kihangsúlyozza a rosszhiszeműséget

Csikszereda, október 5.

Székely Árpád volt gyergyóditrói káplán, jelenleg bözödujfalusi plébános, államellenes ígatással terhelve került a vádlottak padjára. A vádirat szerint 1930 december 16-án a ditrói állami iskolában vallásórát tartott. Eközben meglátta, hogy a termet díszítő képek fölül román nemzetiszínű zászlócskák vannak tűzdelve. Ráparancsolt a gyermekekre, hogy a zászlókat azonnal távolítsák el. Amikor ezek nem engedelmestek, saját kezűleg szedte le a zászlócskákat.

A hitoktató kijelentette növendékeinek, hogy a hittanóra alatt nem tűri a román színeket. Ha még egyszer ki merik azokat függeszteni, letépi és tüzet rakja. Majd megfenyegette növendékeit, hogy ha elárulják valakinek a történeteket, az Isten súlyos büntetést hívja fejükre.

Székely plébános felemelt fővel jelenti ki, hogy nem érzi magát bűnösnek. A vádirat kitételei nem fedik a való tényállást. Tény az, hogy a kérdéses napon a szokástól eltérőleg négy nemzetiszínű lobogócskát talált a tantermet díszítő képek fölött melyeket egyik növendék készített színes papirokból.

Az egész osztály figyelmét ezek a zászlócskák költötték le. Állandóan azokról suttogtak a gyermekek és így elhatározta, hogy leszedi őket. Így is cselekedett és a leszedett zászlókat a szekrény tetejére helyezte. Szűnődő alatt valaki újból kifüggesztette a zászlókat, mire megismételte eljárását és a zászlók újból a szekrénytetőre kerültek.

— Nem volt szándékomban megsérteni az államot, — folytatja a vádlott katolikus pap, — csupán nevelési szempontból tartottam szükségesnek a gyermekek figyelmét zavaró díszek eltávolítását. Sem több nem történt, sem kevesebb s ami történt, azért nyugodtan vállalom a felelősséget, mert az nem lehet államellenes cselekedet.

A kérdéses vallási órán résztvevő növendékek egyrészt kihalgatásáról lemondott az ügyész, csupán három 14 éves növendék kihallgatását rendelte el a törvényszék.

Ezek egyhanguan alátámasztották megvádolt lelkipásztoruk állításait. Az elnök azon kérdésére, hogy a csendőrségen miért vallottak másképpen, egyöntetűen kijelentették, hogy a jegyzőkönyveket románul vették fel. Ők ott is csak azt mondták, amit a törvényszék előtt állítottak, azonban a felvett jegyzőkönyveket nem olvasták fel nekik. Anélkül írták alá, hogy tudták volna, mi van a papírokra írva.

Stelian Anastasiu tanító, aki annakidején a csendőrségen feljelentést tett a hitoktató ellen, vallomásaiban előadja, hogy Ilie János kollégája megbotránkozva ujságolta:

— Székely hitoktató őfelsége arcképe fölül leszedte a nemzetiszínű zászlócskákat.

A továbbiak során vázolja, hogy meg akart győződni, másodszor is eltávolította a lelkes román színeket, ezért újból elhelyezte azokat. A pap megismételte előbbi cselekedetét.

Ekkor a gyermekekhez fordult magyarázatért, akik olyan értelemben adták elő a dolgot, ahogy azt a csendőrségi jegyzőkönyvek lejegyzik. Közvetlen az ügyről semmit sem tud, amit állított, azt tisztán hallomás után mondotta.

Mihuta ügyész azon kérdésére, hogy a tanulók állították-e előtte a vádlottnak tulajdonított azon kijelentést, hogy ha még egyszer a tanteremben találja hittanóra alatt a román nemzeti színeket, összetépi és tűzbe dobja azokat, a tanu kijelenti, hogy az egyik tanulója mondta neki, de nem jut eszébe a neve.

Hasonló értelemben tesz vallomást Ilie János tanító is.

A védő indítványára felolvassák a kolozsvári tankerület egyik felügyelőjének jegyző-

nem tart tovább, ez türehetetlen.

Hát rabjai vagyunk mi, szabad polgárok, a csendőrségnek, rendőrségnek, egyéb hatalomnak, vagy urai?

Mi alkotjuk, tartjuk, utasítjuk ezeket az intézményeket saját használatunkra, vagy ők alkalmaztak bennünket jobbágy-nak?

Ne nevéssen, Pop Ileana!

Hanem az állam és a társadalom érdekében a leghangosabban, a legkönnyörtelenebbül követeljen elégtételt a pusztahidegkut-szatmári kálváriáért!

könyvét, mely szerint a Székely hitoktató ellen felhozott vádak sajnálatos félreértésen alapulnak. Ugyanez a jegyzőkönyv leszegézi, hogy a katolikus pap teljes megelégedéssel szolgálta az állami iskolát.

Mihuta ügyész vádbeszéde során megállapítja: Nem kétséges, hogy románellenes érzésből fakadt a vádlott szóbanforgó cselekedete, de az államellenes izgatás nem bizonyosodott be. Nem lehetett bizonyítékokat szerezní a vádirat tartalmára. A gyermekek más vallomást tettek a törvényszék előtt, mint a csendőrségen. Viszont a két tanító, a kiknek vallomása döntő szerepet játszik az ügyben, közvetlenül nem tud semmit az ügyről s így nincs tárgyi bizonyíték a vádlott ellen.

— Amikor kénytelen vagyok felmentést kérni az ügyben, — folytatja az ügyész, — le kell szegyeznem, hogy ez alkalommal tisztán annak köszönheti ezt, mert nem tudtam megfelelő tárgyi bizonyítékokat szerezní elene. Kétségtelen azonban, hogy az a gesztus, mellyel a román színeket eltávolította az iskola faláról, elhibázott volt. Kihangsúlyozom, hogy tisztán bizonyítékok hiányában kérem a vádlott felmentését.

Otetea dr. védő állítja, hogy a vádlott egyéniségével ellenkezik az a bűncselekmény, melynek elkövetéséért bíróság elé állították. Ettől eltekintve nem lehet bűncselekmény az,

ha valaki a hétköznapi szürke világából ki akarja emelni a román színeket, melyeket minden állam, csak nemzeti ünnepek és ünnepségek alkalmával használ.

Bűncselekmény hiányában kér felmentést.

A törvényszék rövid tanácskozás után az ügyész indítványa alapján, bizonyítékok hiányában menti fel a vádlottat. Az ítélet ki-

— Aranyérmét és az evvel járó beldusulás, repedés, kelés, gyökörrel való inger, derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülés rohamoknál a természetes „Ferenc József” keserűviz használata kellemes melegebbülést eredményez. A belső baik orvosai az igen enyhe hatású Ferenc József vizet sokszor minden-napi használatra reggel és este egy-egy télpohárral mennyiségben rendelik.

hirdetése után Jakab tanácselnök leszegézi:

— Meg kell állapítanom az elnöki székéből azt, hogy a plébános ur tévesen és tappintatlanul jár el a kérdésben.

Egészen külön világ az, amelyből az ilyen perek születnek.

Az oktató koncentrálni akarja tanítványai figyelmét és a figyelmet zavaró tárgyakat elvonja a gyermekek elől.

Ez a tárgy, vagy ezek a tárgyak véletlenül zászlócskák, amelyek akkor, minden indok és alkalom nélkül kerültek a falra.

Kész a pör.

Kész a vád.

Kész a meghurcoltatás.

Székely plébánosnak még szerencséje volt. Felmentették. De így sem kímélték meg a szokatlan és indokolatlan megbélyegzéstől.

Egy papot, akinek el lehet hinni, hogy nem hazudik.

Mikor hisszük el már egymásról, hogy nem hazudunk?

f. gy.

A munkakamara elnöke, Bagoly János panaszskodik és reménykedik

Miért rossz az új betegsegélyzői törvény? — Az üzemek és az egészségügyi viszonyok — Készül a munkásfürdő és készen áll az inasotthon

Brassó, október 5.

A munkásság és a munkaadók farkasszemet néznek egymással. Az egyik réteget az adók nyomják, a másiknak az életét a leszállított munkabérek és a kenyértelenség veszélyei sodorják lefelé a lejtőn: mindkettőt pedig a válság emésztí.

Az állam viszont, ahelyett, hogy a munkaadó és a munkások közötti ellentétet kellő intézkedésekkel áthidalná, mindkettő hátrányára még jobban fokozza a harci ösztönöket. Társadalombiztosítási törvényt csináltak, amely mindent biztosít, csak a társadalmat nem, a dolgozókat közel egy éve megfosztották attól a bírósági fórumtól, amelynek hivatása volna az ellentéteket elsimítani és az elnyomottaknak elégtételt adni: munkabíróskodást keltett, amelynek működését senki sem élvezi.

A mindennapi nyomorúság mellett tornyosulnak a bajok, amelyek husig-vérig vágnak a kenyerét oly nehezen megkereső munkásságba. Boldogtalanok azok, akik munkátlanul válnak s nincs mit enniük és — amint az alábbiak igazolják — még boldogtalanabbak azok, akik dolgozhatnak...

A LÁTHATATLAN MUNKA-BÍRÓSÁG

Az új munkatörvény által létesített munkakamarák mellé beosztott munkabíróskodások Brassóban még mindig nem kezdtek meg működésüket. A brassói munkásság még mindig egyedül áll szemével, bajaival, mert az egyetlen fórum, amely azért jött létre, hogy hidat építsen a munkás és a munkaadó között, technikai okok miatt még nem fejthet ki munkát. Mint minden új törvényt, az új munkatörvényt is nagy hangoskodva hozták. Alkotója, Joanițescu munkügyi miniszter személyesen járt városról városra bevételre a munkásság közönségét, a munkabíróskodás ülnökeinek felavatását szinte nemzeti ünneppé proklamálták, de a gyakorlatban való alkalmazásánál a törvény újításai elakadtak. A miniszter mind rendelkezhetett, a város kijelentette, hogy: ha Joanițescu miniszter megalkotta a törvényt, adjon módot a gyakorlatban való alkalmazására is. Így történt aztán, hogy az új munkakamara részére nem szereztek megfelelő helyiséget, az intézmény kénytelen volt egy rozogant öreg házzal megelégedni.

A ház szobái teljesen használhatatlan állapotban voltak. A falak polkoskák, ablakok sehol, egészségtelen szobák sora várta a munkakamarát. A ház kijelentése 40 ezer lej igényelt.

A város nagynehezen megszavazta ezt az összeget, sőt értesítette a munkakamara vezetését, hogy a pénz rendelkezésére áll.

A segélyt azonban két oldalról is támadások érték. Egyrészt a kolozsvári munkügyi felügyelőség, tehát Joanițescu munkügyi miniszter hivatalos szerve tiltotta le a pénz kiutalását, másrészt pedig a város, amely a letiltást nem akarta tudomásul venni, mindmáig „elfelejtette” a segélyt illetékes helyére elszármaztatni. Ezért aztán a javítási munkálatok rendkívül nehezen haladnak.

Pedig rengeteg munkássárelem vár megoldásra. Allítólag a bíróság október 24-én kezd meg működését.

Ki tudja? Még maga Bagoly János, a munkakamara elnöke sem állítja ezt holt bizonyossággal.

A kívár helyzetre pedig az elnöknek a szavai világítanak rá legbeszédesebben.

BESZÉLGETÉS BAGOLY JÁNOS-SAL, A MUNKAKAMARA ELNÖKÉVEL

— Felháborító törvénytelenések, — kezdi Bagoly János nyilatkozatát — hihetetlen jogtalanságok érik a brassói munkásságot. Tényekkel szolgálók: Az egységesített Társadalombiztosító-törvény egyik

paragrafusa előírja azt, hogy a megbetegedett munkásnak a munkaadó 7 napra a teljes bért köteles fizetni és csak a hét nap után fizet a betegsegélyző. Amit a brassói gyárak a törvény ezen rendelkezésének kapcsán csinálnak az — törvénytelen. Hosszu évek óta náluk szolgáló munkásokat elbocsátanak ha az őket jogosan megillető segélyt követelik.

— Ott tartunk — mondja Bagoly elnök — hogy nekünk, munkásoknak kellene a törvény ezen részének megváltoztatását kérni, holott a törvény a mi érdekeinket akarta elősegíteni.

— Ami az üzemekben uralkodó közegészségügyi állapotokat illeti, azok birhatatlannak. Két, három gyár kivételével az összes

brassói gyárakat be kellene zárni, olyan körülmények között dolgoztatják a munkásokat. Menjen fel a betegsegélyzőhöz, mindig talál 20—22 munkást a gépgyárak öntőműhelyeiből. Sok műhelyben nincs ventiláció, füst, olajszag öli a tüdőt.

— Az öntőműhelyek minden munkása reumás, nyaranként fürdőkre kell szállítani őket, hogy valahogy rendbe jöjjön leromlott szervezetük.

— A legtöbb gyárban — nem lévén ebédelő helyiség — a munkás a gépe mellett kénytelen bekapni a hideg ételt, vagy a környező korcsmákba kell lefutnia, ami új kiadást jelent.

— És ezeken a siralmas állapotokon

senki sem segít.

— A munkássárelemeknek se végük, se hosszuk — mondja tovább az elnök. — Itt van például a 8 órai munkaidő. Törvény biztosítja, senki nem tartja be. A munkaadó azért követeli a túlórákat, mert kevesebb munkást kell alkalmazzon, a munkás pedig nem tiltakozik, mert, úgy gondolja, többet dolgozik, tehát többet keres. Arra nem gondol, hogy ha követelné a nyolcórás munkaidő betartását, nagyon sok munkanélkülinek adna munkát.

Bagoly János munkakamarai elnök, még az új intézmény óriási feladatairól beszél. Csupa erő, csupa lelkesedés. Munkanélküli segélyezési akció — mert legújabbban ez is a munkakamara nyakán van — a tanonciskolák kérdésének megoldása, munkásfürdő.

— A Derestyei-úton most fejezték be az új inasotthont. Gyönyörű, egészséges épület ez, 20—22 parketozott teremmel, közöttük van olyan is, amely 24 méteres.

Itt akarják berendezni a munkásfürdőt. Négy-öt lejeként megfürödhethet majd a munkások, 3 lejekt a hozzátartozók és a gyerekek meg a munkanélküliek ingyen használhatják majd a fürdőt.

Ezeket mondja el Bagoly János, a brassói munkásviszonyokról, de hozzátesszi még, hogy napokig beszélhetne egyfolytában, mégsem tudna elmondani mindent.

Brassómegyében megkezdődött a régen esedékes kataszteri fölmérés

Tájékoztató a fölmérés jelentőségéről

Brassó, október 5

Brassóvármegye területén néhány nappal ezelőtt teljes apparátussal megindultak a kataszteri munkálatok. Mérnökök dolgoznak a földeken, hogy pontosan megállapítsák a különböző területek nagyságát és kimutassák készítsenek a különböző fajta területekről.

A mérnökök megjelenése a lakosság körében indokolatlan nyugtalanságot keltett. A földreform után ugyanis a fölmérések terén rengeteg igazságtalanság történt.

Ezzel azonban nincs ok nyugtalanságra. Nem panamáról s nem földmérők törvénytelenességeiről és önkényes beavatkozásáról van szó.

A kormány ugyanis a parlament tavaszi ülésén speciális törvényt szavazott meg, amely az egész ország területére elrendeli az ingatlanok részletes számadatokon nyugvó, méterrendszerű pontos felmérését, mert enélkül normális és fejlődésképes mezőgazdaság el sem képzelhető.

A törvény szakértők véleménye szerint kifogástalanul készült el. Annak megalkotásában Voicu Nițescu földmívelésiügyi miniszter, valamint Andreișciuc Piter kataszteri vezérigazgatón kívül a csatló kataszteri mérnöki testület régi kipróbált tagjai, valamint az ország földmérő magánmérnökei is aktív munkát fejtettek ki.

A törvény szentesítése után a nyár folyamán a végrehajtási utasítás is elkészült, a fölmérések után járó munkadíjszalásokkal együtt.

Ezeknek a most folyó fölméréseknek a földbirtokosok, valamint földmívelők szempontjából óriási jelentőségük van. A földreform ugyanis leirhatatlan összevisszaságot hagyott hátra a földterületek beosztása terén és ennek tulajdonítható, hogy a telekkönyvi beírásokat és átírásokat sem lehetett a multban a tényleges helyzetnek megfelelően elvégezni. Míg Bukovinában és az ország északi részeiben már évekkel ezelőtt pontosan felmérték és térképszerűleg feldolgozták minden talpalattnyi területet,

addig Erdély és Bánság területén csak most vehették kezdetüket ezek a munkálatok.

Ennek az összevisszaságnak volt tulajdonítható, hogy a pénzügyi hatóságok igen gyakran látszatra vetették ki az adókat, mivel az adófizető nem tudta pontosan kimutatni azt, hogy milyen területekkel rendelkezik. Amennyiben ezek a fölmérések és kataszteri munkák elkészülnek, úgy az adókövetés terén is megszűnik a rengeteg igazságtalanságot szülő látszat-rendszer és az adókat a valóságnak megfelelő ingatlanok után, azoknak tényleges területe és minősége szerint fogják követni.

Az általános kataszteri-hitelkönyvi fel-

mérés nélkül normális hiteléletet sem lehet elképzelni. És amennyiben a viszonyok megváltoznak és a hitelélet helyreáll, úgy a hitelre szorult földműves gazdák helyzete is megkönnyebbül, mert abban a helyzetben lesznek, hogy ingatlan vagyonukról pontos és hitelesített kataszteri kimutatásokkal rendelkezzenek. Erdély és Bánság területén már a háboru előtt megvolt az a telekkönyvi rendszer, amelyet az Okiráltságban csak most vezettek be. A telekkönyv a földreform és az ezzel kapcsolatos pontatlan mérések folytán sokat veszített hitelből és állandó pereskedésekre adott alkalmat. Mindez azért, mert hiányoztak a hiteles és pontos kataszteri kimutatások. Ugyanakkor arról sem kell megfeledkeznünk, hogy műszaki munkák, tervezések, szabályozások, csatornázások, utépítések, tagosítások és egyéb lényegesebb közmunkák elvégzését, rendszerint ezeknek a fölmérési adatoknak a hitelessége dönti el.

A törvény megszavazása, valamint a végrehajtási utasítás életbe léptetése után a földmívelésiügyi miniszteriumnak az volt az álláspontja, hogy előbb azokon a helyeken kezdjék meg a fölmérési

munkálatokat, ahol a földterületek valószínűleg és így a további munkálatok során felmerülő összes utasítási feladatok előfordulnak.

A nyár folyamán Ilfov-megye három járásában eszközölték a szükséges fölméréseket és tagosításokat.

most pedig megkezdtek a munkálatokat Brassómegyében és különösen Törökös közén, tekintve, hogy ezen a vidéken akadnak szabályos és szabálytalan belsősegek, mezősegek, legelő erdős területek, hegyvidéki kaszálók és havasok is sűrűn előfordulnak.

A konverziós törvény megalkotása során kiderült, hogy Romániában mezőgazdasági és ingatlan kimutatásoknak még csak halvány nyomuk sincs és így ez a körülmény jelentős mértékben hátráltatta a földműves lakosságra nézve oly fontos törvény életbe léptetését. Ha a jelenlegi kataszteri fölméréseket hamarabb elvégezték volna, úgy ezek a hiányok sem mutatkoznak.

A Nagykőhavas aljában tehát egy egész évtizedre kiterjedő munka kezdődött, amelynek célja, hogy az egész ország területét pontos kataszteri rendszerbe sorozza.

Ötven brassói kártyást ítélték el fejenként 500 lej pénzbüntetésre

Ujabb Szinajába hordják pénzüket a brassóiak

Brassó, október 5

A munkügyi miniszterium intézkedése a brassói ügyészség, Radu Pascu főügyessel az élen, mint emlékeztetés, valóságos irtóhadjáratot indított a brassói klubok és játéklarangok ellen. Az ügyészségi beavatkozásnak az volt az eredménye, hogy a kizsákmányozási életére törő bünbarlangok egy részét bezárták, a többiek ellen pedig eljárás indult.

A sorozatos razziák kapcsán az ügyészség közel ötven embert helyezett börtönbe a tiltott kártyajáték miatt. Az ügyészségi vizsgálat lebonyolítása után a hűzárjatekon rajtakapott zúgkártyások ellen el is készült a vádirat.

A brassói törvényszék most tárgyalta a kártyacsaták hőseinek kihágási ügyét és leigazolták véve az ügyészség megállapításait.

Az összes börtönbe helyezett 500 lejtől kezdve büntetésre ítélték.

A brassói hatóságok harca azonban nem sok eredménnyel bíztat. A helyzet ugyanis az, hogy

Brassót valósággal megfertőzte a kártyajáték Szinaja közelsége miatt.

Naponta tömegével zárandóknak a brassóiak a szinajai rülethez, ahol na-

gyon sokan utolsó lejeiket vesztik el.

Szinajáig kellene elnyulnia a rendcsináló kéznek, hogy Brassóban megszűnjön az emberek fölött a veszedelem.

Tekézősport

A bajnokságért folyó küzdelemben tegnap elért eredmények: Unirea 508, Vig Barát 286. A Vig Barát ezzel lejátszta mind a négy menetét, melyben 12 játékos kidobott 720 golyót és leütött 1200 bábót. A végleges eredményt szombaton közöljük. — Csütörtök este Vig Barát rendes havi közgyűlése. A vezetőség kéri az összes tagok megjelenését.

Felhívás

október hó 5-én, csütörtökön este fél 9 órakor rendkívül fontos ügyben gyűlést tartanak. Okvetlen megjelenést kér a vezetőség.

— KÖZÖS KÉZIMUNKA-ÖSSZEJÖVETEL. A brassói Magyar Evangélikus Jótékony Egyesület f. hó 5-én, csütörtökön d. u. a régi iskola helyiségében közös kézimunka-összejevetelt rendez, melyre az egyházközség nőtagjait szeretettel meghívja.

BICIKLIORSZÁGBAN IS SZABAD A RULETT

Hollandia modernizálási programja — A hollandok törvényt hoznak az idegenek ellen — Az „Oranje Trein” felkeresi az idegen városokat is

Hága, október 5

Nehéz volna leírni azt a meglepetést, amit most Hollandiában egy fehér kis ivor-golyócska keltett. A holland kormány megengedte, hogy a scheveningeni Kurhausban roulette-termet állítsanak fel! Huszonkilenc nap alatt intézte el a kormány a scheveningeniek kérelmét és huszonkilenc nap alatt — huszonkilenc évet ugrott előre a holland világ. Mert huszonkilenc év óta tilos volt holland földön mindenfajta szerencsejáték. Kártyázókat a holland kávéházakban alig lehetett látni. Legfeljebb a durák és a talonmáriás ment. Jaj volt a bridgezőknek is, ha nyilvánosan magas alapon játszottak. Játekasztinók Hollandiában nincsenek. Ha a holland kártyán, vagy ruletten nyerni akart, át kellett kelnie a holland határokon. S huszonkilenc év óta a holland lóversenyeke is fogadások nélkül zajlanak le. A totalizátort eltörölték, egyszerűen Hollandia bezárta kapuit mindenfajta fogadási alkalom és szerencsejáték előtt.

Pár nap óta azonban Scheveningen fürdőben félnégytől éjjel két óráig forog a kis ivor-golyócska. Belga krupie holland gyárban készült csonthalacsákat hosszú, sárga falapátokkal perccenként szedik össze a Kurhaus földmészén. És a scheveningeni roulette-nek megvan már a holland törzspublikuma, mintha huszonkilenc éven át nem is lett volna tilos nyilvánosan ruletten, vagy úlnak a hidegvérű hollandok a roulette-asztal körül és sprengolják a bankot. Sőt úgy hírlí, hogy rövidesen megnyílnak a duindigti és a többi holland lóversenypályán a totalizátor-bódék is! Hollandia nem tud tovább ellentállani a modern élet szellemének, uszni kell az árral, kinyitja tehát huszonkilenc éven át bezárt kapuit a fogadások és szerencsejátékok előtt.

KISSZAKASZ A — KUTYAK SZÁMÁRA

Jellemző a holland nagyvárosok modernizálódására, hogy Hágában, Amszterdamban, Rotterdamban és Arnheimben is bevezették már a villamosokot — kisszakasz-rendszert. Hollandiában ugyanis a villamosoknak nagyon nehéz sora van. A közönség a legkisebb változást és újítást rendszerint azzal fogadja, hogy kisebb-hosszabb időre lemond a villamosokról! Kerékpárra ül. Hisz elképzelhetetlen ma az olyan család, melynek legalább két kerékpárja ne lenne. És az utcák be vannak rendezve az óriási kerékpárforgalomra, a villamostársaság tehát tehetetlen a közönség kerékpáros retortójával szemben. Éveken át Hollandiában csak egyféle villamosjegy volt forgalomban. A „düb-beltjéert” olyan kis papírosz adtak, mellyel nagyon szigorú előírások mellett s átszállás nélkül lehetett kisebb-nagyobb utat tenni. Kalauz nem is volt a villamosokon. Mindent a kocsivezető intézett el. Az „eimans-wagen”-rendszer persze nem tarthatta soká fenn magát. Megbukott a „düb-beltje”-jegy is. Bevezették az átszállási lehetőséget, gyermekjegyek, olcsó reggeli jegyek, fűzet- és retortójegyek kerültek forgalomba. Most pedig megszületett a holland villamosokon a — kisszakasz is!

Sőt az új kisszakasz érvényes a — házilatok számára is! Amszterdamban, Hágában rengeteg a kutya, macska, sőt nemrég Rotterdamban is százezer macskát számoltak, illetve írtak össze. S a hollandok még a macskákat is elviszik sétálni, vagy „boj-schappolni”, ahogy ők a bevásárlást hívják. Ha pedig nem volna kisszakasz az állatjaik számára, fel sem ülnének a villamosra! A villamostársaság azonban szigorú válogatást végzett, — például a kutyák között. Van „lábonálló” és „ölbeveti” kutya. A „lábonálló” kutyák csak a hátsó perronon s csak a nap bizonyos óráiban élvezhetik a kisszakasz-rendszert. Egyszerre csak egy kutya utazhat s ha kalauzi figyelmeztetés ellenére is ugatni merne, leszállítható a villamosról, anélkül, hogy a viteldíjat visszatérítenék számára. Az „ölbeveti” kutyáknak már sokkal jobb sorsuk van a villamosokon. A kocsi belsejében is kapnak kisszakaszt és bár-mikor utazhatnak. Ha azonban a kalauz valamelyik „ölbeveti” kutyát „lábonálló” kutyának nagyságnak deklarálta, úgy szegény kisszakaszos kutyának menten el kell hagynia nemcsak a kocsi belsejét, de magát a villamost is. Már pedig a holland kalauzok nagyon szigorúak.

KEREKEKRE ÉPÍTETT VANDORKIALLÍTÁS

És hogy az utóbbi évek alatt milyen nagyot fordult Hollandiában a világ, ezt bizonyítja a hollandok legújabb alapítása: a ke-rekekre épített holland vándorkiállítás is. A holland vasutak ugyanis a holland kereskedelmi kamarák bevonásával most igen érde-

kes tervet valósítottak meg. Egy harminckét természetesből álló vonatot — kiállításnak rendeztek be. A holland ipar örömmel fogadta a gondolatot és az ugynevezett „Oranje Trein” termet rövidesen megtelek kiállításokkal. A kerekéken futó kiállítás most ro-bogott be a holland fővárosba, hol a hatóság és a kereskedelem képviselői nagy ün-nepségek között fogadták. Az „Oranje Trein” azonban nemcsak a holland városokat keresi fel, hanem — miután a pompás természetesekben nagyon sok exportcikket is kiállítottak, — elmegy a külföldre is.

A vonat termeiben venni — persze semmit sem lehet. Ez a vándorkiállítás pusztán talp-raesett propaganda a holland gyártmányok érdekében. A hollandok ugyanis megtanul-ták már, hogy még a krízis időkben is cél-szerű sokat áldozni propagandára.

TÖRVÉNYT HOZNAK HOLLANDIA-BAN AZ IDEGENEK ELLEN

Mert hát ma már Hollandiában sem minden — méz és tejfel. A közgazdasági vilá-gválság a holland falak között is nagyon érzetteti hatását. Egymásután roppannak össze a különböző holland kereskedelmi vál-lalatok és kerülnek csödbe a városok régi üzletei. Nő a munkanélküliség száma is úgy, hogy a kis Hollandia most kétszeresen is összefogott és ügyel arra, hogy a világ ke-reskedelmében és pénzpiacán megtarthassa eddigi pozícióját.

Elsősorban az utóbbi évek alatt a holland földön álláshoz jutott rengeteg idegent akar-ják háttérbe szorítani. A holland kormány most juttatta el a holland kamarához az ide-genek terjeszkedését megálló törvényjavas-latot. Négy minisztérium dolgozta át ezt a tervezetet s így azt négy holland miniszter jegyezte. Most előbb még a holland állam-tanács elé kerül s azután tárgyalhatja azt

A bukaresti vizsgálat is rehabilitálta Szolnay Ignác második feleségét

Nyoma sincs méregnek a hullarészekben

Brassó, október 5

A brassói ügyészség, mint emlékeztetés, az elmúlt héten titokzatos halál ügyé-ben kezdett nyomozást. Az ügy közép-pontjában Szolnay Ignác nyugdíjas vasutas állott, aki hosszas betegség után elhunyt, az ügyészség azonban a nyug-díjas eltemetetését megakadályozta.

Mint ismeretes, a vizsgálat Szolnay Ignác Nagyváradon élő lánya, Nichita Aurélie, született Szolnay Mariška fel-jelentésére indult meg. A fiatalasszony ugyanis annak a gyanújának adott ki-fejezést, hogy édesapját jelenlegi felesé-gé, valamint annak hozzátartozói meg-mérgezték. Ezért akadályozták meg a temetést s a szerencsétlen nyugdíjas te-metést a temető helyett a hullaházba vit-ték, ahol felboncolták. A boncolás meg-ejtése után a nyugdíjas belső részeit Bukarestbe vitték vegyelemzés végett, a honnan most megjött a válasz, amely tökéletesen egyezik Birkle dr. hivatalos

Eltagadja magát az apja előtt

A rendőrségi és ügyészségi vizsgálat során drámai események játszódtak le. A súlyos bűncselekmények megvádolt özvegyasszony, Szolnay második felesége, sirva panaszkolta jegyzőkönyvébe, hogy a feljelentéssel élő lány — akit az el-hunyt évek óta nem látott, az öreg nyugdíjas halála előtt néhány nappal Brassóban járt egy tiszt kíséretében. A lány úgy mutatkozott be édesapjának, mint valami idegen hölgy és még akkor sem árulta el személyazonosságát, ami-kor eltávozott. Megelégedett azzal, hogy első felesége nevében a Szolnay, illetve édesapja vagyona felől érdeklődött.

A Nagyváradon élő lány másodsor Szolnay halála után, közvetlenül a te-metés előtt jött meg Brassóba. Amikor megtudta, hogy édesapja nem hagyta rá a vagyont, dühében letépdeste a nyugdí-jas házára kifüggesztett gyászjelentése-ke, majd az ügyészséghez szaladt és bosszúból feljelentést tett, azzal vádol-va meg azokat, akik utolsó pillanatig kitértek a nyugdíjas vasutas mellett hogy megmérgezték.

A brassói ügyészség a vallomások, va-lamint a bukaresti hivatalos vegyvizsgá-

Tel. 564

Astra-Mozgó

BRASSÓ

Péntektől, október 6-ától, nagy sláger dalokkal táncol és sok vidámsággal:

Volt egyszer egy zongorista

(ES WAR EINMAL EIN MUSIKUS)

szenzációs sikerű, német éneklő és beszélő filmperegett
Főszerepben: Szőke Szakáll, VICTOR DE COWA, Trude
Berliner, RALPH ARTHUR ROBERTS, Verebes Ernő.

Ma utoljára:

Eggerth Márta

nagyszerű filmvígjátéka:

Csókattasé

majd a holland parlament. Drákói szigorral mondja ki ez a törvény, hogy Hollandia te-rületén milyen körülmények között kereshe-ti meg egy idegen a kenyerét. Sőt a kormány tervezete azonnali intézkedéseket is tartal-maz.

Felmondják az állását például vagy 50.000 német cselédeleynak s mintegy 20.000 kü-lönböző nemzetiségű zenésznek. Cukrászok, szabók s másféle iparosok, akik a hollan-dok szerint elveszik a kenyeret az állástal-lan holland munkás elől, szintén felmondó-levelet fognak kapni.

De nagy meglepetésekre lehet az előjelek szerint számítani a holland irodákban, elhe-lyezkedett fejmunkások között is. Több nagy-vállalatot felhív majd a kormány arra, hogy idegen nemzetiségű igazgatóját bocsássa el. Kereskedelmi alakulatokat pedig külön adó-val fogják sújtani, ha idegeneket tart majd továbbra is alkalmazásban.

Hollandia a világ legsűrűbben lakott terü-lete. Ha a közgazdasági világháza nem aka-dályozta volna meg a Zuiderzee kiszáritásá-nak munkálatait, akkor a kiszáritásra ítél tengerfenék helyén támadó földterülettel tel-jes 10 százalékkal lett volna nagyobb Hollan-dia területe. Miután azonban a hollandok te-rületileg még sem tudnak terjeszkedni, most ugy oldják meg országuk zsúfoltsági kér-dését, hogy gátat vetnek a közöttük élő idege-nek boldogulása elé és lassan, de biztosan ki-szorítják a holland földről az idők folyamán oda oly nagy számban beözönlött különböző nemzetiségeket. (KPR.)

Makkai Sándor új könyve

Makkai Sándor az erdélyi magyar élet és erdélyi magyar irodalom vezéralakja. Minden gondolata a mai erdélyi magyarsághoz fűzi és így jut Erdélyből kiindulva az egész magyarság és a mai ember kérdéseire. Az egész mai magyar irodalomban ő az, aki a legintimebb és legel-mélyedőbb műfajjal, az essay-vel és tanulmánnyal ért el elhatározó, nagy könyvsikereket, amelyek a legjobban jel-zik az ő napjaink legégetőbb kérdéseiben élő szellemét. Ezek eredeti és gazdag egyéniségét a magyar irodalmi élet első vonalába emelték.

Új könyve, a „Harc a szobor ellen” négy essay, amelyek egymásba kapcsolo-dva a mai magyar élet és irodalom négy aktuális kérdését tárgyalják. Egyik az újra előtérbe került Széchenyi-probléma, története és összefoglalása, a sokáig kér-dés kristályos átvilágítása. A másodikban a „homo aestheticus” és „homo moralis” szinte mindennapos felvetődő és egy-mással szembehelezkedő aktuális kérdé-sében fejt ki álláspontját; a harmadik-ban egy modern regény hősnőit a mai ifjúsági probléma mélyére világít; végül a negyedikben az utóbbi időben oly sokat emlegetett erdélyi szász-kérdésnek és lel-kiségnek a magyar kérdéshez és lelkiség-hez való viszonyát tárgyalja.

Mindenik csillogó átvilágítása egy-egy napjainkban felvetődött kérdésnek, de egyuttal mindenik állásfoglalás és utmu-tatás a mai ember számára.

Az Erdélyi Szépmíves Céh a könyvet a pártolótagok (az amatőr-kiadás előfiz-tői) számára finom amatőr-papíron, per-gament kötésben adta ki, az olcsó kiadás címlapját Kós Károly tervezte.

Az Erdélyi Szépmíves Céh könyveire megrendelések és előfizetések az Erdélyi Szépmíves Céh irodájába (Cluj-Kolozs-vár, Piața Mihai Viteazul-v. Széchenytér 40. II.) küldendők.

Aki egészséges akar ma-radni és fiatalos ruganyos-ságát megtartani, testét ápolnia és valamilyen spor-tot üznie kell!

Egy kitérő sportorvos a következőkre vonatkozólag tanácsokat ad Önnek:

A sport, mint gyógyszer — Testkultu-ra — A csecsemő tornája — A gyermek testedző játéka — Az idősebb emberek sportja — Az emberi test — Az izom-rendszer — A szív és vérkeringés — A sportolás, öregség és vényomás — A vérkeringés és sport — A kövér ember sportja — A fiatal emberek sportja és a tréning — A tüdő és a légzés — A le-vegő tisztasága — A köhögés — A spor-tolók és a nem sportolók tüdőkapacitása — Az egyes sportágak és a tüdő — Sport és szépség — Csak a kispotolt test szép — A sport emberi diétája nyáron és té-len — Az élelmiszerek tápértéke — A bőr — Napfürdőzés — A ruházkodás — A napfény és levegő, mint gyógytényező — A nemi élet és nemibetegségek — Az idegrendszer — A sport, mint az ideg-ség gyógyszere — A nyári szabadság — Minden ember részére más sport szüksé-ges. — E műben minden létező sportág feltalálható, így pld.: A gymnasztika — Uszás — Szabadtorna — Nyári sportok — Turisztika — Futball — Tennisz — stb. stb.

Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia?

E diszmunka nagy alakban, több, mint 200 oldal, hófehér papíron, 42 ábrá-val illusztrálva, műmelléklettel jelent meg.

Szerzője az ismert budapesti sportor-vos, dr. Kellner Dániel.

Kapható a **Ara 99 lej**

Brassói Lapok Könyvostályában, Brassó, Kapu-utca 56-58. (az udvarban)

VILÁGPOLITIKA

Páris és a király-
találkozók

Franciaország a Népek Szövetségében még sohasem beszélt úgy, mint éppen ma. Páris már sok szót ejtett és sok kijelentést tett, de ha beszélt, nem adreseztálta mondanivalóját eddig egyetlen alkalommal sem a kis államokhoz és különösen nem a Népszövetség szízekén át Páris eddig mindig megtalálta az alkalmat és módot arra, hogy a kis államoknak közvetlenül és meghitt formában adjon tanácsot és utasítást. És adott is — parancsot és ukázt.

Egészen rendkívüli és ijesztően misztikus, hogy ez alkalommal Paul Bourcour a Népszövetség szónoki eme,vényérősi beszél a kis államokkal és a kis államokhoz. Nem ok nélkül való ez a nagy szokatlan nyilvánosság és nem is kell messze tapogatni, hogy az események utvesztőjében az ember rátaláljon a kapcsolatokra. A francia politikának általában nem tetszik, hogy az utóbbi napokban Ankara és Várna között gyűlekeznek a királyok és a külügyminiszterek. Anatólia közepén, ebben a mondvasinált fővárosban, Ankarában, olyan nagy a forgalom, mint Genfben és Párisban. A Balkán-félsziget partjain jachtok és cirkák ök kötnék ki. Sándor szerb király találkozót adott Boris bolgár királynak. A háború óta erre csak egyetlen alkalommal volt még eset. Az sem igen fordult elő, hogy Károly király találkozzék Borissal. Alitól a törökök Mussolinije, Kemal pasa is megjelenik Euxinográdban, az meg egészen biztos, hogy október 16-án Ankarába érkezik Molotov, Litvinov, Boriszov, akik még bevárják a nagy török nemzeti ünnepet is. Gömbös is Ankarába készül.

Nem, ez nem Franciaország szájaize szerint való összeműködés és együttműködés. De nem tetszik ez a feltűnő barátkozás Olaszországnak sem.

Hónapokkal ezelőtt Mussolini pattanotta életre a Balkán-Locarno gondolatát. Mussolininek szüksége volt arra, hogy délen szövetségesek csatlakozzanak hozzá, mert Keleten szövetségesek csatlakoztak Franciaországhoz. Az olasz politika nem nézhetett tétlenül, hogy a Balti-tengertől szinte a Fekete-tengerig minden állam Franciaország uszályhorodója és ezért maga is keresett szövetségeseket, akik abban az esetben, ha a francia szövetségesek fellépnek, e fellépést ellensúlyozzák. A török-bolgárgörög összeszövetkezést akarta Mussolini megteremteni és persze úgy képzelte, hogy ez a szövetség vezérhatalomként Itáliát ismeri majd el.

Mikor ennek a déli összefogásnak körvonalai egyre inkább kirajolódtak, fellépett Páris is. Páris is kacérkodott a Balkánnal és a Közel-Kelettel. Herriot meglátogatta Szófiát, sőt ément Moszkvába is és szilárdítani akarta a francia expanzív külpolitika presztízst.

F nagy francia-olasz rüledés során a kis államok önmagukra eszméltek. Hirtelen megéreztek, hogy hatalmak és rácszméltek, hogy együtt nagyhatalmak is lehetnének. Rájöttek arra, hogy erejük és sulyuk szerteszakadozottan elforgácsolódik és így külön-külön nem valóik egyébre, minthogy valamelyik nyugati nagyhatalomnak vazallusai legyenek.

Más volna természetesen a helyzet, ha összetalálkoznának és összeszövetkeznének. Miért nyújtásák a Balti-tengertől a Fekete-tengerig lúzódó hatalmas gazdasági területeiket akár a francia, akár az olasz politika rendelkezésére? Miért hatalmak ök így együtt francia és olasz egész alatt, miért nem sulyosak ugyanegyütt minden protektorátus nélkül?

Iózan kérdések ezek, amelyekre reálpolitikai váaszokat lehet adni.

Ezek a váaszok születnek meg most Euxinográdban és ide ad feleletet az ankarai parádés nagy találkozóik sora.

A gyakorlatban természetesen nem olyan egyszerűek a dolgok, mint így feler papirosra kopogtatva. Vannak mellékkérdések és vannak szertorobbantó antagonizmusok. Történelmi múltból elő sugárzó gyűlöletek akasszák a megbékélés láncát és gazdasági külön érdekek drótsávényei barrikádozzák az utat.

De ugy Franciaország, mint Olaszország érzi, hogy ezeket a nagy elemi erőket is meg lehet szelídíteni és könnyebben le lehet fékezni, mint amilyen nagy munka annak a nagy értelmellenségnek tudósítása, hogy a kelet-európai kis államok csak vagy francia, vagy olasz protektorátus alatt élhetnek és boldogulhatnak.

A TITOKZATOS G. B. A.
JELZÉSÜ BETÉTKÖNYV,

amelyben benne van az elmúlt évek egész történelme

Hosszu hajsza a kolozsvármegyei Gabona Bevásárlási Alap pénzéért, amelyet még a más ügyből ismert néhai Hankó Elemér helyezett el egy kolozsvári bankban

Kolozsvár, október 5.

Ismeretes, hogy az impériumváltozás idején a magyar tisztviselők egyideig nem tettek esküt. Hivatalaikból kitették őket és semmiféle kereseti forráshoz nem juthattak. A magyar tisztviselők nagy része még erre a kényszerítő körülményre sem volt hajlandó letenni a román államnak az esküt. A román rendőrhatiságoknak az a gyanujuk támadt, hogy a magyar kormány pénzeli az esküt nem tett tisztviselőket s azok emiatt makacs-kodnak olyan kitartóan az eskü megtagadása mellett.

Kolozsváron ebben az időben még nem is volt rendes polgári közigazgatás, hanem katonai parancsnokság állott a város élén. A katonai parancsnokság utasítására a kolozsvári katonai ügyészség kutatást rendezett az Erdélyi Bank Rt-nál, amelynek az volt a célja, hogy felkutassa azt a pénzalapot, melynek segítségével a magyar tisztviselők megtagadják az eskü letételét.

Ilyen pénzfedezetnek, persze, nyomát sem találták, mintahogy nem is volt eféle. Ellenben a kutatás alkalmával az ügyészség kezeibe került egy G. B. A. jelzésű

betétkönyv, amit lefoglalt. A betétkönyv 360 ezer koronáról volt kiállítva s a titokzatos betük után kutatva, az ügyészség megállapította, hogy

ezt a betétet Hankó Elemér volt kolozsvármegyei főjegyző helyezte el a bankban. Hankó később Budapestre repatriált. A magyar népjóléti miniszteriumban töltött be igen előkelő állást és sok, ma is tisztátalan dolgok beszélnek ottani működéséről.

Hankó nemrég meghalt. Hankó Elemér a háború alatt, egészen az impériumváltozásig Kolozsvármegye elnevezésének volt teljhatalma diktátora.

A beindított vizsgálat hamarosan kiderítette, hogy a titokzatos három betű a vármegyei Gabona-Beszerezési-Alap rövidítése s az elhelyezett összeg így a vármegye tulajdonát képezi.

Az ügyészség állítása szerint, természetesen, a jogutód román állam tulajdonát képezi 1919-től ez a jelentékeny összeg.

A vármegye megpróbált hozzájutni a pénzhez, azonban ennél a pontnál váratlan akadály bukkant fel. Ugyanis Hankó távozása előtt a betétkönyvet egy John Patou nevű angol állampolgárnak adta át, aki abban az időben átmenetileg Kolozsváron tartózkodott. A vármegye nem tehetett mást, mint bűnvádi utra terelte az ügyet s csallás címén tett bűnvádi feljelentést Hankó ellen. Ezt azonban be kellett szüntetni, mert a vádlott Hankó idegen állampolgár lett.

Ekkor a vármegye a betét tulajdonjogának megállapítása végett polgári per indított. Patou, a betétkönyv birtokosa azzal védekezett, hogy ő, mint jóhiszemű harmadik személy vette át a könyvet s nem tudott annak eredetéről.

A kolozsvári törvényszék még az elmúlt évben tárgyalta az ügyet s a vármegyét keresetével elutasította. John A. Patout mondta ki a betétkönyv jogos tulajdonosának. Erre a vármegye a táblához felebbezett. Itt most tárgyalják az ügyet.

A tábla megsemmisítette a törvényszék határozatát, mert — az ítélet szerint — Patou jogtalanul jutott hozzá a betétkönyvhöz s annak tulajdonosul a vármegyét jelentette ki.

Igy Kolozsvármegye most, majd ha az ítéletet a Semmitűszék is helybenhagyja, felveheti az összeget az Erdélyi Banktól, ami a kamatokkal együtt jelentékeny summára növekedett.

Einsteinet komolyan félti a merénylőktől a londoni rendőrség

Előadás nagy rendőrvédelem mellett

London, október 5.

A Londonban tartózkodó Einstein egyre több gondot okoz a rendőrségnek.

A Scotland Yardhoz ugyanis naponta érkeznek levelek, amelyek mind Einstein ellen készül merényletterveket lepleznek le. A rendőrség már tudja, hogy a levelek mögött rémlátások vannak, ennek ellenére minden állítólagos merényletterv ügyében le kell folytatni a vizsgálatot, mert hátha még-

is? A mai hangulathat és politikai körülmények között nem lehetetlen, hogy akadnak elvakult és vad nemzetiszocialisták, akik nem tudják elviselni Einstein életét.

Einsteinnek kedden este újra előadása volt az Albert Hallban. Az előadás idejére az épületet rendőrkordon vette körül, amiből az tűnik ki, hogy a rendőrség mégis csak komolyan fél egy Einstein elleni esetleges merénylettől.

Ezt jól kiűlőnlék

Ezentul a közvilágítás után is
kell forgalmi adót fizetni?

Egy rendelet, amelyet a legizzóbb lámpával sem lehet megvilágítani

Temesvár, október 5.

Temesvár városa megdöbbenő rendeletet kapott a pénzügyminisztériumtól. Tekintettel arra, hogy a rendelet nyilvánvalóan országos jellegű, nemcsak Temesvárt, hanem az ország minden városát sulyosan érinti s így minden valószínűség szerint egyetemes tiltakozást fog kiváltani.

A kérdéses pénzügyminiszteri rendelet arról intézkedik, hogy

a város ezentul a közvilágítás után is köteles forgalmi adót fizetni.

Bővebb magyarázat, vagy indokolás nincs.

A városházán ez a rendelkezés óriási

Kézzelefköbb és logikusabb is a zárt területek politikai szövetsége, mint az a jelenlegi állapot, hogy Ausztriától keletre és délkeletre minden állam palamorre Nyugat felé tartozik. A jugoszlávai cincár és a bulgáriai macedon, a törökországi arab és a görögországi örömeny igazán nem tudja megérteni, hogy miért és mennyivel lesz életcsorsa jobb és tejesebb, ha a nagy nyugati hatalom omnipotenciája alá veti magát? De nagyon is megéri és nagyon megéri, hogy a jelenlegi autarkikus és háborus érában csak a nagy gazdasági egységek kelhetnek persenyre és győzhetnek a birokban.

A kis államok összefogása természetes baráti kézszorítás, a kis államoknak a nyugati nagy politikába való bekapcsolódása azonban erőltetett gesztus lehet csupán.

Sem Páris, sem Róma nem így képzeltek a balkáni Locarnót. Békét képzeltek ök is, de olyan békét, amely ha jobbról simogat, balról szúr. A Balkán-államok azonban Várna és Ankara között most olyan békét akarnak teremteni, amelynek nincsenek tövisi és ha dardájuk hegye valamelyik irányba szur is, ez az irány csakis a Nyugat lehet.

A francia-olasz-német hármaskör-mérkőzésnek logikus konzekvenciája Ankara. Európa keleti felének éppen úgy oda kell hagyni az európai Nyugatot, mint ahogyan Anglia is elkülönült és mint ahogyan Amerika is megundorodott.

megütököztet. Eddig mindenki azt hitte és úgy tudta, hogy a közvilágítás igazán közszükséglet, most pedig a pénzügyminisztérium fényűzésnek nevezi ki talán?

És ebben az esetben is, mi az, hogy forgalmi adó a közvilágítás után?

A város választmánya egyébként úgy határozott, hogy a rendeletet átteszi a jogügyi osztályhoz és annak a véleményétől teszi függővé, hogy mit válaszol a rendeletre. Arról ugyanis szó sem lehet, hogy a város a kívánt illetéket fizesse. A városi tanács arra is kész, hogy szükség esetén perrel támadja meg a miniszteri rendelkezést.

— Epekő-, v sekő- és hólyagkőbe-tegek, valamint azok, akik hűgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűvíz állandó használata mellett állapotuk enyhülését érik el.

Valószínűleg csalni
akart a svéd sulydobó

Budapest, október 5.

A magyar-svéd atlétikai verseny sulydobása körül kitört botrány egyre zavarosabbá válik. Jelentettük, hogy utólagos megállapítás szerint a versenypályán a rendes hitelesített sulygolyókön kívül három könnyebb sulygolyót is találtak. A bevezetett nyomozás az első pillanatban csak annyit állapított meg, hogy az egyik svéd versenyző hozott magával három sulygolyót.

Az újabb jelentés szerint sikerült tisztázni azt is, hogy a három idegen és rendellenes golyót Norby svéd sulydobó hozta ki az öltözőjéből a versenyszám előtt. Azt azonban már nem lehet megállapítani, hogy

a svéd álléta véletlenül-e, vagy szándékosan hozta ki magával a könnyebb golyókat, amint azt sem sikerült tisztázni, hogy vajon ő, vagy bármelyik másik sulydobó verseny közben a szabálytalan golyókkal dobott-e.

Ilyen körülmények között azonban a sulydobásban elért szép eredményeket nem lehet hitelesíteni.

Nyomozás
egy budapesti állat-
export-cég ellen

Budapest, október 5.

A budapesti valutarendőrség az egyik nagy budapesti állatexportcégnél nagyobbarátyu visszaélések ügyében nyomoz. A vád, illetve még csak gyanu szerint a kérdéses cég mintegy félmillió pengő értékű idegen valutát nem szolgáltatott be a Nemzeti Bankhoz.

A vállalat egyik igazgatóját előállították a főkapitányságon, vallomásától azonban még nem adtak ki jelentést.

Utóvégre rendjén is lenne. Ha a Nyugatot szeretni már nem tudjuk, miért muszáj egymást halálosan gyűlölnünk?

Ere a kérdésre válaszolnak a cikés írók, királytalálkozóik és külügyminiszteri anketók és erre adha, döntő feleletet a keleti kis államok most kialakuló Népszövetsége, Ankara is. (h. s.)

Féltrevezetik Önt, ha „OLLA” helyett alány u ázatokat ajánlanak. Utasítsa vissza rágaszkodjék az eredeti csomagolás „OLLA”-hoz

„OLLA”
GUM..?

HIREK

Az őszi álom

Amerre jártam, arrafelé baktatott egy fakó rigómadár is a fák alatt. Mintha csak engem akarna vigasztalni a kitartó gyaloglásával, engem, aki csak ember vagyok és nem tudok repülni.

A rigómadár hallgatag járdogált a fűvön; szeptemberben a rigó is, akár a többi hangász madár, megszécsesedik. Szinte elfogultan hallgatnak el az ünnep közeledtével, mert ennek az ünnepnek a lélek számára szóló földöntúli halk muzsikája van, nem szabad azt se furulyának, se kurjongatásnak zavarni.

A levélhullás ünnepe következik. Igen, egy nagyságos, méltóságos platánlevél ereszkedett le a cipóm elé a földre, ma déli sétám közben.

Ez a legelső platánlevél, amelyet az idén hullani láttam.

Megilletődve, elbájozódva állottam meg az eső, napos, tiszta platánlevél felett. Éreztem, hogy ez a levél az őszi ünnep beköszöntője.

Szakadoznak, esegnek májustól fogva mindig a gyöngye levelek ákácfa körül, kőről, gesztenyefáról. Ez nem a természetes elmulás, ez csak gyermekhalandóság.

Most indul a levélzet érett hullása, mulása. A legeslegszebb kerti ünnep nyílik a Földön, az Ősz báli pompája fog eláradni a merengő felhők alatt.

A platán levele nyitja meg a tündéri ünnepet.

Jön utána a tölgylevél.

Miután hull, hulldogál majd az eső sürségével az akác levele.

Követi az akácot a juharlevél.

Nyárfa, jegenye, várják csendesen a sorukat, ők is lebecsátják szépségesen, napfénybe, mosolyba öltöztetett levélüket.

Szórják, szórják közbe a gyümölcsös kertekben, szőlőskertekben, falusi udvarokon, országutján a szepora leveleiket a cseresznye, almafa, körtefa, szilva, szirma, eperfa, diófa, meg a ribizikének, a pöszmétének, meg a fagyának és estikének bokrai.

Várakozik türelmesen a komoly hárs, megvárja a szilfát, megvárja a csert, azután ejti majd szelid méltósággal a maga ünnepi levelét.

Minálunk a szent Margit szigetén az osterfa, meg a tulipánfa az utolsók, akik az őszi bált diszítani szokták.

Édes Istenem, de szép lesz, de szép lesz. Epekedéssel, áhítattal nézek az őszi Álom elébe, sohse tudom, látom-e majd még egyszer, élek-e majd jövőre.

Minden őszön az az őszöntőm, hogy levettem kalappal, lábujjhegyen kéne járnom a levélhullás gyöngéd ünnepidejében.

Es az is jár a fejemben, hogy borítékba teszem a leszállt faleveleket, elküldözgetem a város minden lakosa címére, hiszen ezek névtelen levelek, amelyeket az emberekhez intéz a Teremtő; valahogy el ne kerüljen egyetlen levél se a címzettet. Nem kell erre a levélre semmit se ráírni, rajta van a mondanivalója; csodálkozzál, próbáljon meg a szíved könnyebbülni, próbáljon meg visszamosolyogni az ajándék Napra, úgy mint a becsületes, boldog, bölcs falevél életében és elmúlásában mosolyog.

Ó, csak lenne pénzem annyi bélyegre. Talán az utca sarkára állhatnék, úgy osztogathatnám a járda népének a gyönyörűsége őszi levelet, akár a rőpcédulát. Csak rá is érnek, Istenem!

Legszebb volna repülőgépen keringeni város és ország felett, tele szórni arany vigasztalással, szépséggel, boldogsággal minden háztetőt, meg minden kalap karimáját.

Szép Ernő

— Megbékélték a kolozsvári fűszer- és textil-alkalmazottakat. Tudósítónk jelenti: A kolozsvári fűszer- és textilszakma alkalmazottai az elmúlt hetekben bérmozgalmat indítottak s ügyükkel megkeresték a munkakamarát is. A munkakamara kedden este tartott ülését ebben az ügyben Jumanca elnökölte alatt. A tanácskozás során az alkalmazottak engedtek követeléseikből s így a megegyezés létrejött.

— FEDÁK SÁRI SÜLYOS BETEG. Budapestről jelenti: Fedák Sári szanatóriumba kellett szállítani, mert aggasztó rosszullét fogta el. A szanatóriumban megállapították, hogy a művésznőnek jobboldali vesemedencegyulladás van, amely, bár rendkívül magas lázzal jár, nem életveszélyes. A gondos orvosi kezelés és felügyelet azonban elmaradhatatlan s így Fedák Sárinak hosszú ideig a szanatóriumban kell maradnia.

— REVOLVERDORRÉNÉS AZ ORVOSI RENDELŐBEN. Temesvárról jelenti tudósítónk: Különös szerencsétlenség történt kedden Merkle Károly dr. temesvári orvos Lloyd-sori rendelőjében. Az orvost felkerekítte Hermann Endre, a Silezia áruház tulajdonosa és rosszul éltől panaszkodott. Az orvos felszólította Hermannra, hogy vetkőzzék le, aztán elfordult, hogy a műszereit előkészítse. A következő pillanatban revolverdorrenés hallatszott és a beteg fájdalmasan felkiáltott. Az orvos az első percben nem tudta, hogy mi történt. A felvilágosítást maga Hermann adta meg, előadva, hogy zsebében volt a revolvere, amely vetkőzés közben véletlenül elsült. A golyó átfurta Hermannnak a jobb kezét s miután sérülése meglehetősen súlyos volt, az orvos nyomban intézkedett, hogy szanatóriumba szállítsák. A rendőrség megállapította, hogy a kereskedő revolverének rosz volt a zárja és ez okozta a szerencsétlenséget.

ABLAK

A „Völkischer Beobachter” legújabb számában rosszalással állapítja meg, hogy Németország főzelék- és gyümölcskonzervfogyasztása közel hétmillió dobozzal csökkent egy év alatt. Helyteleníti ezt, mert a konzervek fogyasztása csökkenti a friss főzelék és gyümölcs fogyasztását. A friss főzeléket és gyümölcsöt Németország külföldről importálja és ezért kívánatos volna, hogy a németek ennél kevesebb friss főzeléket és gyümölcsöt egyenek. A lakosságnak kötelessége — írja szomorú hangon a V. B. — hogy az eddiginél nagyobb mennyiségben fogyasztson gyümölcs- és főzelékkonzervet, ami német gyártmány. Bizony-bizony, a hazafiasság, a náci szellemiség, a náci konzervet enni. Különösen akkor, ha a konzervgyártás jó náci kezében van. Ha tiszta árják csinálják, akik valószínűleg már szeretnék visszalátni valamit abból a pénzből, amit Hitlerbe konzerváltak.

A MAGYAR FILM FEJLŐDÉSE

Az utóbbi időben a magyar filmgyártás óriási lendületet vett. A fenti kép Hajdu Eta színésznőt ábrázolja, aki egyik új magyar filmben nagy sikert aratott.

— FEKETESZESZ-NAP A MAROSVÁSÁRHELYI TÖRVÉNYSZÉKEN. Tudósítónk jelenti: Ugy látszik, a szomorú gazdasági viszonyok következtében, amelyeket nem kis mértékben éreznek meg a falusiak, kénytelenek jövedelmük fokozása céljából tömegesen tiltott szeszfőzéssel foglalkozni. A marosvásárhelyi törvényszék tegnap délelőttjét majdnem teljesen vidéki tiltott szeszfőzők bűnperci töltötték ki, akik majdnem mind szegénységükre hivatkoztak. A marosvásárhelyi törvényszék tizenöt napi fogházat osztott ki közöttük. Az ítéletek legnagyobb része jogerőssé vált.

— Hamispénzüzem Bánffyhadon. Kolozsvárról jelenti: Bánffyhadon környékét az utóbbi időben valóságos elárasztották hamis százlejes érkekkel. A rendőrség buzgó nyomozott már hetek óta, de csak most tudott ráakadni a hamis pénzgyárra, amely egyébként nem is annyira gyár volt, mint inkább egy nagyon egyszerű háziüzem. A nyomozás szálai Rostás Batuna cigányhoz vezettek, akiről sikerült megállapítani, hogy több helyen hamis száz lejest „sütött el”. A detektívek kiszállítottak a cigány városrész tanyájára és szerencséjük volt, mert Rostás Batunát és vadházastársát, Lakatos Máriát éppen munkaközben érték. A cigány közönséges gipszműintába öntötte a megolvasztott pénzanyagot, a mit Rostás Mária gondozott, illetve tartott megfelelő hőfokon. A két cigányt be szállították a kolozsvári ügyészséghez. A vizsgálóbíró most tovább folytatja a vizsgálatot, mert a cigányokból egyelőre nem lehet kivenni, hogy mennyi hamis százlejest hozhattak forgalomba. Az asszony egyébként nyomoréknak tettei magát és iszonyúan jajgat, ha rendőrt lát. A vizs-

— NAGYON ROSSZ A NAGYVÁRADAI ÉRETTSÉGI VIZSGA EREDMÉNYE. Tudósítónk jelenti: A nagyváradi érettségi bizottság előtt vizsgázó 73 diákból a szóbeli vizsgán 37 bukott el. Ezek között van egy aradi 26 éves fiatalember, aki már nyolcszor jelentkezett vizsgára eredmény nélkül.

— Hathónapot kapott, mert elengedte a gyilkossággal vádolt cigányokat. Nagyváradról jelenti tudósítónk: Neamtu Nicolae kékesdi lakos, volt csendőrmestert a bíróság hathónapi fogházzal sújtotta, mert bebizonyosodott, hogy csendőrködése alatt összejárt két gyilkossággal vádolt cigánnyal és megszökné engedte a vádlottakat. Neamtu annak idején megfosztották az állásától, ettől függetlenül azonban bíróság elé is került, mert bebizonyosodott, hogy összejárt a szökevényekkel.

gálóbíró orvosai vizsgáltatta meg a cigányasszonyt, de az orvos megállapította, hogy semmi baja nincs s az egész csak tettetés, amivel azt akarja elbűteni, hogy a bánffyhadonai rendőrség erősen megverték.

— ÚJ HÁZASSÁGI TÖRVÉNYT HOZNAK ANGLIÁBAN. Az angol kormány egy tanulmányi bizottság tervezete alapján törvényjavaslatot akar a parlament elé terjeszteni a házasságjog reformjáról. A javaslat a következő öt válpontot tünteti fel: 1. Három évnél hosszabb hűtlen elhagyás; 2. az egészséget súlyosan fenyegető házastársi kegyetlenség; 3. orvosilag megállapított gyógyíthatatlan elmebetegség öt évnél hosszabb időtartam után; 4. gyógyíthatatlan iszákosság három évnél hosszabb időtartam után; 5. szabadságvesztésbüntetésre átváltott halálbüntetés vagy megrögzött bűnözés. A javaslat egyszersmind jogot ad újabb házasság kötésére a régi házastárs hét évig tartó távolléte vagy eltűnése után.

— EPESZÜ EMBER — FÉL AGYVELŐVEL. Egy amerikai folyóirat leírja egy pap esetét, aki éveken át bűnös volt, fejfájásban és szédülésben szenvedett. Az orvosok rosszindulatú daganatot fedeztek fel a tiszteletes jobb oldali nagyagyában és operációt tanácsoltak. Az operáció közben a beteg agyállományának a felét el kellett távolítani. A tiszteletesnek kitűnő szerencze volt és az orvosok nagy meglepetésére két teljes évvel túlélte az operációt. A bűnös természetesen megmaradt, de a többi tünet elmúlt és a beteg a körülményekhez képest, igen jól érezte magát. Környezetét az lepte meg legjobban, hogy szellemi képességei az operáció következtében egyáltalán nem csökkentek. Változatlanul sokat olvasott, minden iránt érdeklődött, teljesen összefüggően és éleslátással tárgyalgott, semmiben sem különbözött egy teljes agyvelővel rendelkező, egészséges embertől. Ez a különös eset elméletileg megmagyarázható, a pap balkezes volt és ennek következtében a beszéd centrumai a jobb agyvelőjében voltak. De a csoda így is csoda marad.

— LETARTÓZTATTAK MATHEISZ PÉTER MUNKÁSVEZÉRT. Temesvárról jelenti: Matheisz Péter aradi szabómunkást az aradi sziguranca letartóztatta és átkísértette a temesvári ügyészségre. Matheisz az 1929 április hetedik munkáscseményekben vezető szerepet játszott, a miért a törvényszék jogerősen másfél évi börtönre ítélte in contumaciám. Matheisz azóta bujkálva élt, az aradi sziguranca azonban most felismerte és letartóztatta.

— GRETA GARBO FÉRJHEZ MEGY. Londonból jelenti: Greta Garbo bátyja után 115 acre kiterjedésű birtokot vett a Stockholm melletti Dyvikben, ahol gyermekkor barátjával, Max Gumpel építéssel pompás kastélyt épített. Gumpelt, mint Greta Garbo vőlegényét emlegették és így a birtokvásárlás és építkezés újból megerősítette ezeket a híreszteléseket.

Váratlanul lemondott a spanyol kormány

Madrid, október 5.

A Leroux-kormány váratlanul lemondott. A lemondást a köztársasági elnök elfogadta. A valószínűség az, hogy új választásokat irnak ki s ezek eredménye alapján alakul majd meg a végleges kormány.

A Leroux-kormány lemondásának közvetlen oka a nemzeti pártok fellépése volt. Ez a kormány ugyanis már megalakulásakor súlyos ellenételt került a szociáldemokrata-párttal s így most, hogy a nemzeti pártok is ellene fordultak, nem volt mire támaszkodnia.

Aki boldog, hogy végre lecsukják

Temesvár, október 5

A temesvári hadbírószék rendkívül érdekes, vagy inkább jellemző ügyben hozott marasztalló ítéletet Tiltott határátlépés miatt Urban József temesvári hentesmestert 30 nap fogságra tette. Az elítélt nem felelbezt, sőt örömmel fogadta a büntetést, mert 30 napig legalább most pihenni hagyják.

Urban József temesvári születésű ember, a román állampolgársága azonban nincs meg. Egyideig, már régebben, a román és magyar hatóságok a jólismert „labdázási” játékot folytatták vele. Végül a szerencsétlen embernek sikerült ideiglenes tartózkodási engedélyt szereznie Magyarországon. A tartózkodási engedély alapján elhelyezkedett Budapesten az egyik szállásmegyárból s aztán iparkodott csendesen maradni, nehogy felfedezzék, hogy engedélye lejárt. Nem tudott azonban eléggé elrejtőzni, a hatóságok nyilvántartották s egyszer csak kiutasították: menjen születési helyére, mert a békeszerződés értelmében román állampolgár.

Urban akkor sikerült az útja. Eljutott Temesvárra s egyideig ott is volt, ez év áprilisában azonban itt is rajtaütöttek a hatóságok és innen is kiutasították. A kurticsi határnál 12 napig járta a magyar és a román határ közötti területet, mert egyik oldalon sem engedték be. Végül a román határőrök elfogták, mert kiderült, hogy annak idején szökve jött Romániába, tehát büntetést érdeml. Így került a hadbírószék elé, amely elítélte, ragaszkodva a törvény betűihez.

Urban örömmel fogadta az ítéletet. — Harmanc napig tehát van már házaja, ha a börtönben is kell töltenie ezt az időt. Aztán erősen reményli, hogy időközben rendeződik valahogy a kérdés és Romániában maradhat.

— KISÉRJE FIGYELEMMELE lapunk holnapi számát, amelyben megjelenik ajándékregény-akciónk első szelvénye. Példányonkénti vedők vágják ki és gyűjtsék össze az 1—15-ig számozott szelvényeket, hogy igényt tarthassanak októberi regényünkre. Előfizelőknél nincs szükségük szelvényre; ha nincsenek hátralékban, igényt tarthatnak a regényre. Részletes feltételek lapunk holnapi számában.

— DIFTÉRIÁS ESETEK MAROSVÁSÁRHELYEN. Tudósítónk jelenti: A hirtelen megváltozott őszi időjárás következtében a marosvásárhelyi egészségügyi hivatal hivatalos jelentése szerint, sok diftériás gyermekbetegség van a városban, amelyek legnagyobb részt könnyebb lefolyásúak, de voltak közöttük már halálosak is. Ugyancsak megállapították az egészségügyi közeg a székely fővárosban néhány gyermekbénulás esetét is, amelyek súlyosabb természetűek. A közegészségügyi hivatal minden óvatossággal megtevést arra vonatkozólag, hogy a járvány a gyermekek között tovább ne terjedhessen.

Ha butorait fölünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és hitelben is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR R.-T.

MAROSVÁSÁRHELY — BUKAREST — BRASSÓ

Sándor király Kemal pasával is találkozott

Az istambuli találkozóról sem adtak ki jelentést

Konstantinápoly, október 5.

A Dubrovnik szerb csatahajó, fedélzetén a szerb királyi párral, szerdán délelőtti féltilkor egy török cirkáló és két torpedóromboló kíséretében megérkezett a Boszporusz bejáratához.

Ugy a szerb, mint a török csatahajó 21—21 ágyulóvést adott le a tisztelet jeléül.

A part zászlódiszben állott.

A szerb király motorcsónakon szállt partra, ahol Kemal pasa és Izmet pasa miniszterelnökök üdvözölték. Ezután a szultáni palotába mentek, ahol

bizalmas megbeszélés folyt le a király és a török államfő között.

A királyi pár később megtekintette Konstantinápoly nevezetességeit.

A két államfő közti tárgyalásokról eddig semmiféle hivatalos jelentést sem adtak ki.

A Bibescu-díj párisi versenyzői uton vannak

Bukarest, október 5

Szerdán reggel két francia pilóta indult el a párisi repülőtérről Bukarestbe. A pilóták a Páris—Bukarest közötti gyorsrepülés rekordjáért küzdött Bibescu kupáért versenyeztek.

A francia repülőknél délután 4 órára kellett volna Bukarestbe érkezniük, de lapzártág még nem érkeztek le a fővárosba.

Vita az aradi vértanúk hamvai körül

Arad, október 5.

Az aradi vár közelében Kara Győző tanár vezetésével már hosszú hónapok óta folynak az ásatások az aradi vértanúk sírhelyeinek feltárása céljából. Ezek a munkálatok a napokban teljesen sikerrel befejeződtek.

Kara tanár meggyőződése szerint sikerült az összes vértanúk csontjait kiásni.

Az ásatási munkálatokra felfigyelt a Műemlékek Országos Bizottsága is, amely megfigyelőképpen kiküldötte Covacu Nestor professzort, az ismert archeológust.

Most, hogy az ásatások végetértek, Karát, aki megállapította, hogy a vértanúk egészen más helyen voltak elhantolva, mint ahol az emlékoszlop állott, a budapesti rádió előadásra hívta meg.

Kara rádió-beszámolóját október 6-án, az aradi vértanúk emléknapján fogja megtartani.

Ez az előadás azonban nem lesz az ásatási ügy záróakkordja. Ugyanis Covacu Nestor professzor, a kiküldött megfigyelő nem azonosította magát Kara álláspontjával, sőt nyíltan hangsúlyozza, hogy az előkerült maradványok nem az aradi mártírok csontjai. Covacu rendkívül érdekes nyilatkozata a következőképpen hangzik:

— Téves az a felfogás, hogy az ásatások során a vértanúk csontjai kerültek elő. Ezek a csontok 1849-nél sokkal előbből származnak s valószínűleg török-magyar katonáktól származnak. Ha tovább ásatnánk a sáncok alatt, vak hitem ez, még rengeteg ilyen csontot találunk.

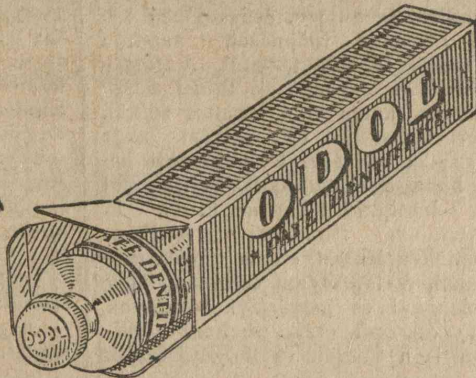
Egyébként teljes épségben csak egyetlen csontvázat sikerült előkeríteni, más-különbben csak csontvázrészeket találtak.

Ha dohányosok - nők és férfiak -

meg akarják óvni fogait a színesdéstől, ezt csak az ODOL-fogpép naponkénti, rendszeres használatával érhetik el.

Az ODOL-fogpép megakadályozza a lerakódást a fogakra, a fogak színesedését és a száj rossz szagát. — Az

ODOL

FOGPÉP

nagymennyiségű kolloid alkatrészt tartalmaz és ezért alaposan megtisztítja a fogakat, megszabadítja őket mindenféle kellemetlen szagtól, festékanyagtól és tisztátlanságtól

Románia hitelezőinek egyrésze már elfogadta a huszszázalékos

A végrehajtóbizottság teljhatalmat akar Vajdának adni A kormánypart megfélekezi az antiszemitizmust

Bukarest, október 5. | Lapunk más helyén röviden beszámoltunk a belpolitika eseményeiről, amelyekket a külföldi hitelezők magatartása

A kormányhoz szerdán este jelentés érkezett, amely szerint a párisi kötvénytulajdonosok egyrésze elfogadta a román kormány által felajánlott husz százalékos törlesztési rátát. Remélik azonban, hogy a holnap nap az összes hitelezőket megtörti.

A kormány berkeiben nagy optimizmus mutatkozik, mert annak ellenére, hogy a hitelezők nagyrésze még mindig ellenáll a kormány ajánlatainak, a román kötvények a párisi tőzsdén állandó emelkedésben vannak.

KORMÁNYPÁRTI ELŐTANÁCSKOZÁSOK

Politikai körökben feszült érdeklődéssel várják a ma délután összeülő nemzeti parasztpárti végrehajtóbizottság ülésének lefolyását. Kedden és szerdán már nagy tömegekben érkeztek a fővárosba a különböző megyei pártfőnökök, akik álláspontjukat előzetes tanácskozásokon beszélték meg. Szerdán délután a Bukarestben tartózkodó tagozati főnökök értekezletet tartottak és ezen elhatározták, hogy erőyes akciót kezdenek a falvakon elharapódzott antiszemitizmus lefőrsére. Ezt egyébként a végrehajtóbizottsági ülésen is szóvá teszik.

SZOVÁTÁNAK A MAI ÜLÉSEN DÖNTŐ SZAVA LESZ

Már az előkészületek is azt mutatják, hogy a szovátai megbeszélések döntő kihatással lesznek. Mihailache nyilatkozott a fővárosi lapoknak, hangsúlyozván, hogy saját jószándékából ment Szovátára és senkitől sem volt megbízatása. Ugy Popovici, mint Mihailache meghosszabbították volna szovátai tartózkodásukat, de Vajda miniszterelnök tanácsát visszahívta őket.

A nemzeti-parasztpárt igazgatótanácsa szerdán este ülést tartott, amelyen megállapították csütörtöki végrehajtó-

bizottsági ülés programját. A határozat értelmében Popovici Mihály és Mihailache beszámolnak szovátai tanácskozásukról és javaslatot tesznek, hogy a párt legfelsőbb vezetősége ilyen értelemben döntsön. Ugyanakkor azt is kimondotta az igazgatótanács, hogy

fűt. Lapzártakor bukaresti tudósítónk az alábbi újabb fordulatokat jelenti:

Vajdát teljhatalommal ruházzák fel a párt renitens tagjainak lecsillapítására. Ezt a diktatori jogkört a mai gyűlésnek kell véglegesen megadnia.

Itt említjük meg, hogy Maniu Gyula szerdán Segesváron járt, ahol Suciu megyei prefektus vendége volt.

LAPZÁRTAKOR JELENTIK

LIPCSÉBEN,

ÖTSZÁZALÉKOS ADÓENGEDMÉNY

a német országház gyújtogatási perben az elnök és a védők ismét keresztkérdések alá vették Van der Lübbét. A hollandusból azonban ez alkalommal se lehetett semmiféle határozott választ kihuzni. Mikor kérdezték tőle, hogy ismerte-e Torglert, egyedül követte el a gyújtogatást és így tovább

Van der Lübbe mosolyogva hol igennel, hol nemmel válaszol.

Majd hirtelen kijelenti, hogy nem volt együtt Torglerrel.

Seipert védő: Tudja-e, hogy hallgatásával talán nagyobb bünt követ el vádlott-társai-val szemben, mint a gyújtogatással?

Van der Lübbe: Nem.

Elnök: Egyedül gyújtotta fel az országházat, vagy mások segítségével?

A hollandus továbbra is hollgat, mosolyog, majd összevissza beszél.

A tárgyalás folyik.

A pénzügyminisztérium szerdán délután rendeletet adott ki, amelyben bejelenti, hogy ötszázalékos elengednek azoknak az adójából, akik a harmadik évnegyed beálltával erre az évnegyedre járó adójukat előre kifizetik. Az adó befizetésére a miniszteri rendelet 45 napot engedélyez.

MESTERSÉGESEN ÉRLELIK A TENGERT

A katasztrófális tengertermésre való tekintettel, a földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy speciális kemencéket állítat föl az ország különböző pontjain a tengeri érésének előmozdítására. A terv megvalósításának már neki is fogtak.

Népszinművek műkedvelői előadásokra

Csermely Borsos pogácsa	Lej 30
Csermely: Egy barázda, egy csók	36
Peczely: Ködmönke	30
Ngulaszy: Károlykának csizma kék	48
Jós Ferenc: Ha férfi vagy, légy férfi	51
Fallinus: Nani	48
Ilyésné: Gyűrűs Zsidó	60
Ilyésné: Nánai bíró lánya	60
Ilyésné: Minden jó, ha a vége jó	66
Ilyésné: Bokros uram	85
Ilyésné: Ne játszd a csókkal	75
R. Papp: Bandi gulyás	75
R. Papp: Birtok	72
Sándor P.: Hiba van a kréta körül	95

A felsoroltakon kívül is igen nagy választék van.

Portó 10 lej. — Az összes előzetes beutódése ellenében szállítja a

Brassói Lapok Könyvoszlálya

KÖZGAZDASÁG

Fehérneműszabászati- és varró-tanfolyam Kolozsváron. Az Erdélyi Gazdasági Egyet. az intelligens birtokos osztály női tagjai részére hathetes fehérneműszabászati- és varró-tanfolyamot rendez Kolozsváron október hó 23-tól kezdődőleg az egyesület Attila-ut 10. sz. alatti székházában. A tanfolyamot Tömösvári Mariska úrnő, női ipariskolai tanárnő vezeti. A tanfolyamon elsajátítható az összes női- és férfifehérneműek, gyermekkelengye és fehérnemű, ágynemű és függönyök szabási és varrási módja. Amennyiben 20 jelentkező lesz a tanfolyamra, azesetben a részvételi díj 500 lej. Amennyiben pedig csak 10, úgy többet foglalkozhatnak egy-egy hallgatóval, a tanfolyam csak négyhetes lesz és a tandíj 700 lej. Szabáshoz szükséges papírok, vonalzó, fűzet, stb. ára fejében külön 100 lej fizetendő. Előadások naponta délután 3 órától fognak tartani. A tanfolyamon résztvehetnek városi és falusi asszonyok és leányok, korra való tekintet nélkül, akik a fehérneműszabást és varrást akár a házi szükséglet ellátása, akár későbbi keresetbiztosítása céljából óhajtnak jól megtanulni. Jelentkezni lehet az E. G. E. titkári hivatalában (Kolozsvár, Attila-ut. 10.). Levélbeli érdeklődés esetén válaszbélyeg csatolandó. A tanfolyam célja az, hogy a súlyos pénzügyi és gazdasági viszonyok között, akik szükségét érzik, segíteni tudjanak ezuton is a maguk és hozzátartozóik helyzetén.

*

— **Gazdanapok Bánffyhyunadon.** Az Erdélyi Gazdasági Egyet. Kolozs megyei Szakosztálya október hó 15–16–17. napjain Bánffyhyunadon gazdanapokat rendez, melyekre az előkészületi munkák javában folynak. Az E. G. E. kötelekbe tartozó kolozs megyei falusi gazdakörök mezőgazdasági és állatkiállítás rendeznek. Az állatkiállítás 15-én reggel 7 órakor kezdődik a Baromvársírtéren. Az állatkiállításon a vármegye Kolozsvártól nyugatra eső községekből felhajtott lovak, szarvasmarhák, juhok, sertések díjazhatók. Délután 10 órakor nyílik meg a kalotaszegi nagyszabású mezőgazdasági, ipari és kisállatkiállítás. 11 órakor gazdasági előadások, majd fogat- és löverseny lesz a gazdaifjak részére. Délután fog lefolyni a Kalotaszegi Múzeum ünnepélyes megnyitása. Utána a kalotaszegi dalárdák tartják meg dalosünnepélyüket, este pedig műsoros előadás lesz. Hétfőn ekerverseny és gazdasági előadások lesznek. Kedden pedig méhészeti vándorgyűlés, tanulmányi kirándulás, szövetkezeti szakértekezlet és falusi sportünnepély lesz. A gazdag és változatos program tanulságos és szórakoztató is lesz egyuttal. A kiállításon felvonul Kalotaszeg gyönyörű háziipara is, amely egyike a legszebbeknek és legkeresettebbeknek. A bánffyhyunadi gazdanapokra nemcsak Kolozs-, hanem a szomszédos vármegyékből is nagy számmal fog eljönni a gazdaközönség és a gazdanép háziipari munkája iránt szeretettel viseltető nagyközönség.

*

— **Új lengyel kiviteli szervezet.** Most nyílt meg Varsóban a lengyel kereskedelmi és ipari kamarák szövetségének kongresszusa. A napirend igen fontos pontja egy külkereskedelmi intézet létesítése, amelyet a kereskedelmi kamarák szövetségén kívül a mezőgazdasági és iparkamarák a kormány részvételével alakítanak. Ilyen intézet létesítése esetén az állami kiviteli intézetet összeolvasztanák vele.

*

— **Csomagolópapír-pótkontingens Törökországban.** Minthogy a csomagolópapír-kontingensek kevésnek bizonyultak, erre a papírfajta egyszerű pótkontingenst állapítottak meg, amelyet 80 ezer kg-ban szabtak meg. A papírt az izmíri vámhivatalon át lehet bevenni.

*

— **Állati termékek szállítási kedvezménye Csehszlovákiában.** A német-csehszlovák tengeri forgalomban engedélyezett mérséklésnek megfelelően október 1-től kezdődően a csehszlovák-adijai vasúti forgalomban kivételes díjszabás lép életbe patákra és kőrmökre, valamint hulladékaikra, zsirtalanítva is. Triesztből vagy Fiuméből a szobajárat csehszlovák átvévi állomásokról.

ŐSZI ÜLTETÉSHEZ

Nagy készlet elsőosztályú gyümölcsfát, sőtárfát és többféle faiskolai cikket olcsó árban ajánl

GAZDASÁGI TANINTÉZET FAISKOLÁJA, MEDIAS, ERDÉLY

Telefon: 29

A szállítás októberben kezdődik. Árjegyzék ingyen.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

EMBER ÉS VILÁG

A BECSÜLETES CSERKÉSZ

Sötét este egy ismeretlen azt tudakolta tőle, hol van egy utca, valami kis, elhagyott mellékutca.

A cserkész előkötörásta térképét, egy gázlámpa alá állt, megkereste az utcát. Majd miután tanácsokkal látta el az ismeretlent, miképp érhet oda leghamarabb, két újját fölfelé tartva, szokása szerint elkészönt:

— Jó munkát!

Erre az ismeretlen gyors léptekkel megindult. Rövidesen megtalálta az utcát.

Ott besurrant egy házba, fölrohant a lépcsőn, megállt a harmadik emeleten, az ajtót a nála lévő feszítővassal kinyitotta, a cselédet, aki álmából riadt, megfojtotta, egy agastyánt, aki lármát akart csapni, lelőtt, két gyermeket pedig, aki visitott, egyszerűen agyonvert, aztán nyugodtan hozzáállott munkájához, a lakás kirablásához s elvitte mindent, ami elvihető, pénzt, ékszert, értéktárgyakat.

Ebben csodálatosképp senki sem zavarta. Még menekülése is sima volt. A rablógyilkos hálásan gondolt a cserkészre. Úgy érezte, hogy az ő jámbor, tiszta óhaja oltalmazta s voltaképp az teljesült be.

Amikor másnap a cserkész az újságokból értesült, hogy mi történt, kétségbeesésében — nagyon becsületes fiu volt — föbelőtte magát.

HAJTU

Szinte a szemem előtt ment ki a divatból és került a lomtárba. Ifjúkorom női még szurtak, mint a tűnek. Tüket hordtak a hajukban, ezzel is figyelmeztetve bennünket, hogy veszedelmes lények.

Ma végigjárhatjuk a lányos, asszonyos házakat, sehol sem lelünk hajtút. Legföljebb a régiségárakban.

A tárgy maga feledésbe merült. De a szó nem. A gépkocsisok — a hasonlóság alapján — hajtúnek nevezik azokat a hegyesszögű, nyaktörő kanyarokat, amelyek különösen próbára teszik ügyességüket.

Ebben az értelemben gyermekeink is ismerik a hajtút, akik talán még sohase láttak igazit. A fogalomból csak a hasonlat maradt meg.

Megannyi példa van ilyesmire. Már nem tudjuk, hogy a rakonca valaha a szekereken fölhalmozott holmik támasztó-villája volt, de tudjuk, hogy mi a rakoncátlan s alig emlékszünk arra, hogy a Fugger-ek a XVI. században nálunk élére rakták a pénzt, de annál többet emlegetjük a fukar szót, amely az ő nevükből alakult ki.

Valószínű, hogy a „hajtú” is csak a gépkocsisok ajkán fog élni s az eredeti többé sohase fog feltámadni. De a nyelv, mint kegyetlen ékszerártó, tovább őrzi emlékét.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Aláírást keresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Jólmenő fodrászüzlet eladó, kedvező feltételek mellett. — Ajánlatokat „Egyszíntencia” jellegre a brassói kiadóba.

13153

KÉZIPRÉSEKET keres megvételre Stoica mérnök laboratóriuma, Brassó, Hosszú-utca 14. Telefon 3—03.

13160

Hálószoba, uriszoba, konyha, képek, dísznövények, díszlárgyak

ELADÓK, Brassó, Fekete-ut. 45 II. Megtekinthetők: d. e. 10—12, d. u. 1/3—5

Divatos selyemruha, női kabát, férficipő, nadrágok, stb. olcsón eladók. Brassó, Lópiac 28. I. emelet. 13161

Állást nyer

Társat keresek bevezetett kalapszalonzhoz. Irodának alkalmas két különbejáratu szoba egyenként is kiadó József M., Brassó, Kapu-utca 25.

Kaucióképes vendéglőst keresek egy elsőrangú üzlethez. Kletter, Kapu-utca 55 szám. II. emelet. 13131

„Marcella” fodrászszalon, București, Bdul. Carol 40., keres viz- és vasdőlálól szakmunkásokat. 11034

Szabósegéd és varrónányok nőikonfekcióra felvételnek. Goldberger-nél, Brassó, Hentes-utca 2-b. 13158

SOFFÖR kerestetik, fiatal, szerény igényű. Jelentkezni Brassóban, dr. Babeş-utca 9 szám alatt, délután 2—3 óra között. 13157

Lakás

Bolonya elején, a belvárosi tözsomszedságában modern, kertrenyiló kétszobás lakás azonnal kiadó. Bővebbet Mester-utca 7. 13145

Szoba, konyhás lakás kiadó. Cim 13143. szám alatt a brassói kiadóban.

Két szoba, konyha, fürdőszoba, stb., udvari emeleti lakás, kifogástalan állapotban október 13-re kiadó. Brassó, Árvaház-utca 21. 13159

Kiadó 4 szoba, konyha, fürdőszoba, kamra. Brassó, Str. Gen. Averescu 21. 13162

IDEGESSÉG és ŐSZTÖNÉLET

írta: Dr. FELD MANN S. ideggyógyorvos — II. kiadás. 140 oldal. Ára 90 lej.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Az 1933. évi könyvnap szenzációja!

Alábbiakban felsoroljuk azon könyveket, melyek a könyvnap alkalmából propagandá, szenzációs olcsó árban kaphatók:

Ady összes költeményei, egész vászon kötésben	300	Mikszáth Kálmán, A Noszty fiu esete Tóth Marival, kötve	90
Babits Mihály összes költeményei, egész vászonkötésben	120	Kemény Zsigmond, Zord idő, füzve	60
„Gólya kalifa regény, egész vászonkötésben	37	Vándor Iván, Andrea arcát a nap felé fordítja	90
Petőfi Sándor összes költeményei, illusztrálva, egész vászonkötésben	120	Katona, Bánk bán	
Kuncz Aladár, A Fekete kolostor, egész vászonkötésben	90	Vörösmarty, Csongor és Tünde	
Földi Mihály, Névtelen katona, egész vászonkötésben	90	Madách, Az ember tragédiája, 280 oldal egyben füzve ára 42 lej.	
Viláhy Lajos, Halálos tavasz, egész vászonkötésben	37	Tamási Aron, Abel a rengetegben, egész vászonkötésben	113
		Kosztolányi Dezső, Esti Kornél új regénye, egész vászonkötésben	113

Brassói Lapok Könyvosztálya

BRASSO, KAPU-UTCA 56—58 (udvarban)

TUZ ÉS FUST

A lovagi erkölcs utolsó csökevénye, hogy az utcán mindenkinek tartozunk tüzet adni.

Egy szegény embert, aki kenyérre két pár fillért, gyakran lerázunk magunkról ezen, vagy azon az ürügyön. Még a szomszédától is megtagadunk egy pohár vizet. De a dohányosnak tüzet nem adni, több miniszivtelenség. Az lovagiatlanság.

En se merem elutasítani soha azt, aki tüzet kért tőlem.

Néha megköszönik, néha nem. Hogy mi a jutalmam? Az, hogy az első szippantásból nekem is részem van.

Ha tüzet adsz másnak, légy elkészülve arra, hogy arcodba fújják az első füstöt.

Nini, egy új közmondás. Felajánlom közhasználatra.

TRÉFAS UJJGYAKORLAT

Kérdezd az éjtől, hogy enyém leendje s toppanj be hozzám egyszer majd, ha langy a

nyár, életem tündéri, régi rendje, pillére lelkemnek, tartó-gerendje s áldott zavarja, nyugtató kalandja, kitél a láma erdők tiszta csendje és szép a fürtelem s a föld varangya, való, mely a págyat is fölmulandja, csóktól, álmoktól duzzadó kelengye, ábránd-buzából fölraakott kalangya, hogy gyűljenek veled, egyellenegy te, szorgalmasan dolgozva, mint a hangya.

Kosztolányi Dezső

Szerkesztői üzenetek

— Hol van az ember? Nemcsak az a baja a versnek, hogy túlhoszu és már méreténél fogva sem kaphat helyet napilapban, hanem formája is nagyon primitív. A versírásnak is vannak szabályai és azokat meg kell tanulni. A mondanivaló annyira mély, hogy szinte sajnáljuk a verset elvetni. — *Gyere a templomban.* Nem közölhető. — *Élet.* Nem vers. Primitív. Sokszor elmondott és elgondolt gondolat. Frissebbnek kell lenni és jobban bele kell kapcsolódnai abba az életviharzásba, amely ma az embereket fűti és keseríti. — *N. M. Bobota.* Tessék akármelyik Mezőgazdasági Kamarához, vagy talán az Erdélyi Gazdasági Egyesülethez fordulni. Ott kaphat szakszerűbb felvilágosítást. Sajnos, ez annyira szakkérdés, hogy az adott tanácsot kívül felelősséggel jobb és további tanácsot nem tudunk adni. — *Korvin Mátyás.* 6. Önnök határozottan pechje van. Mire levele beérkezett, változott a helyzet. 1. Nem jött még létre. 2. Romániában marad. 3. Ma is vezérigazgató. 4. Szó sincs róla. Csak pillanatnyi ötlet volt, amely ismét elmerülhet. Lehet, hogy ismét felbukkan. — *Ü. A. Alsórákos.* A kérdézet cím: Molnár Jenő, Botfalva, Cukorgyár. — *Együttműködés.* A novella — ne haragudjék a kemény bírálatért — nem jó. Öntől már nagyon jó dolgokat olvastunk és kaptunk. Az éhség érzékeltetésében nehéz versenyre kelni Knut Hamsun-nal. Abszolút műveltséggel megcsinálta és így minden hasonló kísérlet gyenge próbálkozás csupán. A versei sem tetszenek ez alkalommal. Fáradtak. Hiányzik belőlük az Öntől különben megszokott erő. R—e. Eppen most jelenik meg. Nagyon köszönjük. Értékes és szép munka. Ha levelező lapján címét is megírta volna, magánlevélben írtunk és válaszoltunk volna levelezőlapja egyéb közlésére is. Sajnos, így nem tudjuk pontos címét. — *Sírató ősi ének.* Magánlevélben válaszoltunk. — *K. J. Alsórákos.* A kézirat beérkezett. Atolvasás után visszatérünk rá. — *D. J. Bukarest.* Levelét helyesen címezte. 2. Nemes Péterenc. 3. A küldtekből kettőt válogattunk.

Német zsebszótárak

A német szavak is latin (magyar) betűkkel szedve.

Lingua. Schenk: Kézi szótár, 16., mindkét rész egybekötve	Lei 120
Magyar—német rész, külön kötet	Lei 45
Német—magyar rész, külön kötet	Lei 45
Schidlof: Német liliput zsebszótár, 12., két rész egybe kötve	Lei 45
Lingua: Német liliput zsebszótárak, 32.	
Magyar—német rész, külön kötet	Lei 45
Német—magyar rész, külön kötet	Lei 45

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Kny. lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó Rt. Pressó — Brassó